

KAS GYVENA SAVO TAUTAI-
GYVENA VISAI ŽMONIJAI !
Prof. A. Voldemaras

KĄ ATNEŠIU ?

Ką aš tau atnešiu - gal ramunės žiedą,
gal žibučių sauja nuo aukštų šlaitų ?
Trumpos ir švelnutės slysta jaunos dienos
mirgančiais takeliais, vieškeliais siauru.

Mano rūmai - dainos pavogtos iš vėjo,
Bokštai gintariniai - laimės ilgesys,
Ašarų sidabras - perlai ant krūtinės,
Visas mano turtas - džiaugsmas, liūdesys.

Ką aš tau atnešiu, ką padovanosiu,
jei skubiam takely nieko neturiu
- tik neramią širdį, gal svajonių pluoštą
ir trapių žiedelių saulėtų krantų.

Laisvoji Lietuva

(Iš okup. Lietuvos)

Free
Lithuania

2618 West 71-st Street,
Chicago, Illinois 60629
Tel. (312) 476-3371 and 839-5531

EINA XXXII METUS

1978 SAUSIO - JANUARY 19

Atskiro nr. kaina 50 ct. Nr. 2 (1273)

APSIGINKLUOTI IR NUGINKLUOTI

J. KADAGYS

Patiems kiek galima labiau apsiginkluoti, o priešą nuginkluoti ar bent jo karinį pajėgumą kiek galima susilpninti, buvo ir yra Sov. Sąjungos politika. Ir tai suprantama.

Be to, Sov. Sąjunga gerai žino, kad tarptautiniuose santykiuose jos diplomato žodis yra žymiai svaresnis, o kartais net jau ir lemiantis, kai jis paremtas stipriomis ir skaitlingomis šarvuotomis divizionomis ir dideliu skaičiumi atominių raketų.

L. Brežnevas viename slaptame partijos posėdyje yra pareiškęs, kad iki 1985 m. Sov. Sąjunga pasieks tokios apsiginklavimo persvaros prieš Vakarų pasaulį, jog po to ji jau galės diktuoti jam savo valią. To Maskva rimtai siekia ir pačių Vakarų karių ekspertų tvirtinimu, Sov. Sąjunga jau dabar daugeliu atveju savo apsiginklavimo kiekybe, o kai kurių ginklų net ir kokybe, Vakarų yra pralenkusi. Neretai skaitome spaudoje J. A. V. vyriausybės atsakingų pareigūnų, karinės žvalgybos ir aukštų karinių pareiškimus apie Sov. Sąjungos apsiginklavimą ir jos atsieta šioje srityje persvarą. Tos žinios ir duodama statistika veik visada yra Vakarų pasaulio nenaudai.

Maskva taip pat labai gerai žino, kad Vakarai nuoširdžiai siekia taikos ir už jos išlaikymą pasiruošę mokėti aukštą kainą. Jie nesiruošia pradėti karo ir nieko nepuls. Tačiau Maskvos valdovai, dangstydamiesi Vakarų agresijos baime, be atvangos ginkluojasi ir ginkluojasi ne apsigynimo, bet puolimo karui.

Niekam nėra paslaptis, kad Kremlius nėra atsisakęs savo pagrindinio tikslo užvaldyti visą pasaulį. Jų iki šiol atsiekti šioje srityje rezultatai, žinoma, su pačių kapitalistų pagalba, yra padrasinantys ir skatinantis veiksnius jų tolimiesiems ėjimams. Todėl apie nusiginklavimą jie kalba tik pro pagandinius sumetimais ir visokios šioje srityje sutartys yra tik pastangos Vakarų, o ypač J. A. V. nuginkluoti, o patiems apsiginklavimą dar labiau sustiprinti; keleriopai pralenkiant priešą, kad, atėjus patogiam momentui, jau būtų galima jam diktuoti ir gal net be karo jį paklupdyti - priversti kapituliuoti.

PASAULIO APSIGINKLAVIMO STUDIJŲ IŠVADOS

K. TAUTKUS

"New York Times" komentatorius Richard Burt rašo, kad Carterio administracija, apie pasaulio apsiginklavimą, laikosi išvados, kad Sovietų Sąjunga atominio karo laimėti negali. Amerikai ir jos sąjungininkams būtų didelė problema paprasti ginklai, ginant Europą ar Tolimuosius Rytus. Tik po penkių mėnesių intensyvių ir rimtų studijų, padarytos išvados. Patariama daugiau kreipti dėmesio į paprastus ginklus, mažiau gaminti ir krauti atsargas strateginių ginklų. Kad Vakarų Europoje galima būtų sulaukyti sovietus, nepradus teritorijos, galimybė nepatikima ir negarantuojama.

Korėjos pusiasalis ir naftos
kelių saugumas

1977 m. birželio mėn. rūpestinga studija, užvardinta "Military Strategy and Force Posture Review" buvo užbaigta ir pristatyta prez. Jimmy Carteriui susipažinti ir padaryti savo išvadas bei pastabas. Studija turi 117 puslapių, jai panaudoti slapti keliai, karinių ir ekonominių ekspertų nuomonės, rekomendacijos ir sugestijos. Raporte ar pranešime labai pesimistiškai atsiliepiama apie Korėjos pusiasalį. Sakoma, kad, jeigu Š.

Korėja netikėtai pultų, greitai kristų P. Korėjos sostinė Seulas. Nesaugūs ir vandens keliai, kuriais Vakarai gauna skystą kūrą ar naftą. Juos pul-

Ucrania

Ukrainos sujungtų žemių herbas.

Ukrainiečių tautai švenčiant tautos šventę sausio 22 d., lietuviai nusirdžiai sveikina ukrainiečių tautą ir plačiai išblaškytus jos vaikus visame pasaulyje, linkėdami jai greičiau sulaukti laisvės dienų.

kos, tai ir Sov. Sąjunga būsimanti priversta tokias bombas gaminti. Jei Maskva turi tos bombos gamybos paslaptis, tai ji ją ir pasigamins, nežit rėdama ar J. A. V. bės ją gaminti ar ne. Sovietų spauda, jos atom. srities mokslininkai ir visi kiti taip pat puola J. A. V. bės už jų tokių ginklų gamybos projektą. Net ir rusų ortodoksų patriarchas Pimen, kuris yra žinomas kaip klusnus komunistų planų vykdytojas, parašė, o Maskva tuoj išgarsino, Popiežiui Pijui VI laišką, prašydamas, kad ir jis imtųsi visų reikiamų žygių, kad Amerika neutrono bombos negamintų.

Stebėtina, kad ir kai kurie NATO nariai yra priešingi tos bombos gamybai. O šiame krašte irgi jau plaukia į Washingtoną visokių pacifistų ir radikalų prašymai ir protestai prieš tų ginklų gamybą.

Prez. Carteris jau anksčiau yra sustabdes antibalistinių raketų ir bombonešio B-1 gamybą, o dabar, komunistų organizuojamos reakcijos paveiktas, atidėlioja ir dėsia cruise raketų ir neutrono bombų produkciją Taigi, kaip matome, Maskvos propaganda savo priešą apsiginklavimą silpninti ir jį nuginkluoti turi čia, Amerikoje, neblogą pasisekimą. Ir, be drai, Vakarų pasaulis tarsi užburtas mato pavojų, mato Maskvos pastangas jį apsiginklavime pralenkti ir jau pripažįsta jos karinį pranašumą, žino jos agresinius tikslus, bet nerodo pakankamo susirūpinimo ir nesiruošia pavojui užbėgti už akių; savo apsiginklavimą silpnina nors tuo rizikuoja savo laisve ir nepriklausomybe.

Ne visokios ginklų apribojimo ar nusiginklavimo sutartys su sovietais išgelbės pasaulio taiką ir sulaukys Maskvą nuo karinės avantiūros žaibišku atominių ginklų puolimu užvaldyti pasaulį, bet tik Vakarų neabejotina apsiginklavimo persvara ir jų tvirtas ir aiškus pasiryžimas ginti savo ir kitų tautų laisvę.

Tokias ir panašias žinias apie sovietų apsiginklavimą, kaip minėjome, nuolat girdime ir skaitome J. A. V. ir Vakarų spaudoje. Taigi laisvas pasaulis taikai ir savo laisvei pavojų aiškiai mato ir, atrodo, iš to turėtų padaryti reikiamas išvadas. Deja, dabartiniai Vakarų valstybių vadai nerodo reikiamo susirūpinimo, ryžto ir atsakomybės jausmo prieš istoriją ir ateinančias kartas.

Amerika tik paskelbė, kad ji projektuoja gaminti cruise (panašias į sovietų SS-20) raketas ir neutrono atominę bombą, kuri būtų labai veiksminga sulaukyti Sov. Sąjungos karinę agresiją V. Europoje, kai tuoj atsirado čia viduje ir užsienyje tiems ginklams priešų. Pirmiausia prieš tų ginklų gamybą šoko pats Brežnevas. Jis savo "Tiesos" korespondentams pareiškė, kad, jei Amerika pradės gaminti tuos "nehumaniškus" ginklus, o jie, pagal Brežnevo moralę, nežmoniški tik todėl, kad naikina tik gyvybę, o negriauna pastatų ir aplin-

ty sovietų laivynas jūrose ir užblokuotų Persų įlankos skystojo kuro šaltinius.

Strateginės raketos

Pranešimas kalba ir prileidžia, kad dėl sovietų strateginių raketų didelių rūpesčių nėra. Atbaidyti sovietus nuo jų Amerika turi visas galimybes. Jeigu kultų tikras atominis karas, apskaičiuojama, jog Amerika netektų apie 140 milijonų, o sovietai 113 milijonų žmonių. Sovietai jau dabar turi kalnuose ir giliose tuneliuose padarytas slėptuves nuo atominių bombų, o Amerika to neturi ir nenumatoma, kad ateityje prie to rengtųsi. Aišku, sakoma pranešime, kad trys ketvirtadaliai ekonomijos būtų sunaikinta abejose pusėse. Karo laimėtojų nebūtų. Abi pusės pralaimėtų ir savo galybę susinaikintų.

Laivų naikinimas jūrose

Naikinti ir ieškoti jūrose sovietų laivus su atominėmis raketomis Amerika yra daug geriau pasiruošusi. Taip yra ir su karo aviacija. Amerikos bombonešiai ir raketos yra pilnai pasiruošę sunaikinti apie 70% po tencialo, leidžiančio sovietams ekonomiškai, kariškai bei politiniai atsištatyti. Nors prez. Carteris yra sulaukęs bombonešio B-1 statybą, ekspertai rekomenduoja, nors tie bombonešiai brangūs, bet jie ginklų išbalansavimui yra reikalingi ir gamybos sulaukymas nepateisinamas.

Jėgų persvara Europoje

Sovietų ir jų satelitų Centro Europoje jėgų persvara prieš Vakarų yra santykiu 2:1, tačiau ekspertų teigimu ir apskaičiavimu, to neužtenka dideliu ir greitai laimėjimui. Varšuvos paktas galėtų mesti nuo 86 iki 92 divizijų pirmoje dienoje, o karui užsitęsęs, iki 130 divizijų. Prileidžia.

(Nukelta į 4 psl.)

Dr. VIDŪNAS, Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio Garbės narys, rašytojas, filosofas, Mažosios Lietuvos lietuvių giliausias patriotiškumo ir žmoniškumo švyturys.

POLITINIŲ VEIKSNIŲ UŽMOJAI ŠIŲ DIENŲ ŠVIESOJE

M. STONYS

JAV turime tris veiksnius, kurie rūpinasi politika, susijusia su Lietuvos laisvinimo darbais. VLIK - Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas, kurio veiklos laukas yra visas Vakarų pasaulis. Lietuvių Bendruomenės rūpinasi švietimo ir kultūros reikalais, bet veržiasi ir į Lietuvos laisvinimo darbų sritį, į politiką, nes ji neatskiriama nuo kultūrinių darbų. Jos darbo dirva tose valstybėse, kuriose yra lietuvių ir LB organizacija. ALT - Amerikos Lietuvių Taryba, kurios veiklos laukas JAV. Nemustabu, kad tas trejetas neįstengia sutartinai ir planingai derinti savo žygių Lietuvai laisvinti, nors jų visų tikslas tas pats. Darbais pasidalinti taip pat nenori, nes pasidalinus darbus, reikės dalintis ir suauktus pinigus. Tų dalykų vengiama. Todėl visos trys organizacijos dirba atskirai, pagal savo planus, savo nuovoką ir sugebėjimus. Jos ir aukas politinei veiklai finansuoti renkasi atskirai.

Laisvinimo samprata.

Laisvinimas gali būti tiesioginis ir netiesioginis. Jei Lietuvos vyriausybė arba politiniai veiksniai turėtų ryšius su komunistinės Rusijos vyriausybe, su ja derėtųsi, sakytum, kad laisvinimo darbas yra tiesioginis. Mūsų dabartiniai veiksniai neturi jokių ryšių su okupantu, jam nerašo jokių raštų ar reikalavimų. Mūsų politiniai veiksniai tik ieško tarpininkų, kurie keltų tarptautiniame forume Lietuvos valstybės atstatymo reikalą kurie kalbėtų lietuvių tautos vardu. Žinoma, reikia, kad tarpininkas ar už-

tarėjas būtų galingos valstybės vyriausybė. Tokia galinga valstybė 1945 m. buvo JAV, todėl visų pavergtų ir okupuotų valstybių atstovų akys nukrypo į Ameriką, kuri, anuometiniu mūsų galvojimu, rūpinosi pavergtųjų ir nuskriaustųjų likimu. Ta mintimi vedini, visi mūsų politiniai veiksniai atsirado JAV.

Anuo metu, kada atvykome į šį kraštą, dirbome, kūrėmės ir akiai tikėjome, kad JAV vyriausybė vieną dieną pasiųs komunistinei Rusijai reikalavimą išsikraustyti iš Lietuvos, Latvijos ir Estijos. Laukė ir ALT, ir VLIK, vis rinkdami pinigų Lietuvai laisvinti, vis ramindamiesi, kad JAV Baltijos valstybių įjungimo į komunistinę Rusiją nepripažįsta.

Praėjo daug metų, kol praregėjo. JAV laimėjo karą Korėjoje. Išėjo prieš Šiaurės Vietnamą. Komunistinė Rusija sustiprėjo, apsiginklavo. Po ilgo karo JAV pasitraukė iš Vietnamo be laimėjimo laurų. Pamatė, kad JAV galingumas buvo beveik mitas. Prez. Nixonas tą patvirtino, užmezgdamas ryšius su komunistine Kinija ir pagerindamas santykius su komunistine Rusija, priimdamas pasiūlytą detentę. Švystelėjo lyg žaibas į akis, ir pamatė, kad mūsų visos viltys tuščios. Reikėjo politiniams veiksniams persirikiuoti. Nebuvo persirikiuota.

Laisvinimo užmojai šių dienų šviesoje.

Dabartiniu metu jau įsitikinome ir

(Nukelta į 7 psl.)

NAUJI RATAI-SENOS PROVĖŽOS

Imkime kitą decentralizuotos "demonstracijos" galimybę. Daleiskime, kad VLIK, ALT ir JAV LB sutaria vieningam ir suderintam JAV lietuvių atstovavimui ir nutaria kreiptis į Kongresą kuriuo nors mum gyvybinių reikalu. Pasėkoje pasiūnia visus veiksmus atstovaujančią delegaciją į Washingtoną, kuri aplanko State Departmentą ir keletą įtakingiausių "lietuvių draugų" kongresmanų ir senatorių. Būtų daug didesnis įspūdis, jei tą pačią dieną įvairių vietovių lietuvių delegacijos aplankytų veik kiekvieno kongresmano ir senatoriaus (viso 535!) raštinę, ar bent jau paskambintų telefonu tuo pačiu reikalu. Žinoma, čia ne siūloma visiems lankytis Washingtone, kas, realiai galvojant, neįmanoma ir per brangu, bet tik savoje valstijoje, savame distriktu, kame atstovai turi vietines raštines. Tai būtų pigiau ir lėšų ir laiko atveju. Priešu ir pasėkos būtų geresnės, nes Washington įstaigos yra atbukę lankytojų gausumui ir dažnumui. Kitas platus mąsto demonstracijos atvejis galėtų būti centriniai organizuotos ir suderintos demaršas ir kiek galint daugiau redakcijų, TV ir radijo stočių ir vietinės (miestų ir apskričių) valdžios įstaigas su koku nors svarbiu klaidingų žinių apie Lietuvą atitaisymu ar žinybos nutylėtų įvykių viešumon išskėlimu. Tam suderintas veiksmų veiklos komitetas turėtų paruošti ir skubiai išsiuntinėti vietovėn trumpą memorandumą ar pareiškimą – lyg ir anglišką "news release". Pavyzdžiui tuo būdu galima aplankyti daugybę švietimo įstaigų atitaisant žemėlapių netikslumą, kur Lietuva rodoma esanti SSSR dalimi. Tai tik pora pavyzdžių, kas būtų galima padaryti decentralizuotų demonstracijų srityje.

Savaime aišku, kad tokių metodų negalima nupiginti bet kurios vienos grupės ar organizacijos užsimanymu "mobilizuoti" visuomenę saviems kad ir labai geriems, užmojams vykdyti ir "garbę" gauti ar perdažnu to pat metodo (o gal dar tarpgrupinė konkurencija) naudojimo. Tai dar viena priežastis, kodėl mums reikia bent minimaliai suderintos veiksmų veiklos.

Dabar pažvelkime atgalios į keletą garsių ir ne taip jau garsių, tačiau gan charakteringų masinių centrinių demonstracijų. Pati didžiausia ir bent mūmuse giliausia įspūdis palikusi, žinoma, buvo pabaltiečių demonstracija – Madison Square Garden sąskrydis, 14,000 žmonių įspūdinga eisena New York gatvėmis ir protesto mitingas prie J. T. O. rūmų. Tai buvo pirmas aiškus įrodymas, kad išeivija turi jėgų ir yra pribrėndusi platiems užsimojimams, ypač su jaunesnios kartos drąsos ir energijos pagalba. Šis įvykis išvedė visuomenės veiklos dirvonuosna visą eilę egzaminą gerai išlaikiusių veikėjų ir parodė, kad plačiai visuomenei pritariant galima daug užsimoti ir didelių darbų padaryti. Suvažiavo minios iš pus tuzinio valstijų. Suplaukė aukos iš tūkstančių kišenių. Techniška organizacija buvo pavyzdinga, nors ideologinis svetimųjų parinkimas programai – standartinis (kaip paprastai

kviečiant tik "liberalus"). Minių nuotaka pakili. Įspūdis nepamirštamas. Kokios gi pasekmės už mūsų pačių visuomenės ribų? New Yorko policija mus pagyrė už gražų elgesį ir tvarkingumą. J. T. O. simboliškai užtrenkė vartus prieš Baltijos kraštų vėliavas. "New York Times" išspaudė rods 18 eilučių XYZ puslapyje, kai tą pačią dieną rado vietos dviems nuotraukoms pusantro puslapio straipsnyje apie du tuzinų negrų tuo pat metu atsisėdusių kurioje tai 125-tos gatvės kryžkelėje. Nieko nepadėjo nei 6,000 prieš tai sukišti į tą prosovietinį bučių viso pasaulio skelbimą. nuperkant... Pora "liberalų" kongresmanų pažadėjo "niekad nepamiršti" Lietuvos ir pareiškė, žinoma, vilti, kad ji "kada nors vėl bus laisva". O po to? Po to, aišku, ir toliau balsavo už "koegzistenciją" ir "tiltų statybą", privedusią prie "detentės" ir Helsinkio.

Baltijos kraštų okupacijos 25 metų sukakties proga Connecticut pabaltiečiai, žinoma lietuvių iniciatyva ir darbu, suorganizavo didžiulę manifestaciją valstijos sostinėje Hartforde. Iškilmingos pamaldos katedroje, didžiulė eisena per miestą į prestižinę Bushnell Memorial salę mitingui, kame vienas senatorius ir keli kongresmanai bei vietos valdžios atstovai sėdėjo scenoje, sakė kalbas, sveikino, drauge su mumis liūdėjo ir... tikėjosi... laisvės Lietuvai. Mes jiems tikrai padarėme stiprų vienartinį įspūdį, bent tol, kol kiti nuolatiniu organizuotu politiniu spaudimu tą įspūdį išdildė, arba juos išstūmė iš užimamų vietų.

Birželio mėnesio sekmadienį miestų gatvės tuščios, tad sava eisena daugiausiai patys pasigėrėjome. Atmintin įstrigo daug pasakantis epizodas: iš smuklės išsiritęs įkaitės, bet smalsus pilietis, apžvalges spalvingą ir įspūdingą eisena ir perkaitęs pražygiuojantį "LITHUANIANS" plakatą, šūktelėjo savo kompanijai karčiamoje: "Peter, look. Lutherans marching!..." ("Petrai – žiūrėkite Liuteroniečiai žygiuoja!..."). Gį spaudoje – arba vos-vos, arba nieko. O buvo ir darbo, ir organizacinio sugebėjimo, ir masinio, nuotaikingo bei atsidavusio dalyvavimo į visa tai įdėta.

Prisiminkime porą kito pobūdžio demonstracijų tame pat Connecticute. Tai buvo Waterburio lietuvių jaunimo, "SUDUVOS" tautinių šokių ansamblio, praskintas gražus kelias į viešumą per Veteranų Dienos kasmetinius parodus. V. F. W. (veteranų organizacija suburdavo žygiuotojus, sutraukdavo žiūrovų minias gatvėse, valdžios atstovus tribūnas, žinybos fotografus ir reporterius, gį spalvinguose rūbuose lietuviai šokėjai, vedami Amerikos ir Lietuvos trispalvių, patraukdavo visų dėmesį bei iššaukdavo ovacijas "Lithuania – nians". Kadangi tie didžiuliai paradai vykdavo kasmet vis kitame valstijos mieste, lietuvių vardas ir vėliava pasidarė plačiai žinomi Connecticute. Iš savo jaunimo pasimokęs lietuvių senimas 1968 metais, minint Lietuvos Nepriklausomybės 50 metų sukaktį, įsijungė į Veteranų Dienos parodą. L. B. Apygardos iniciatyva, su ALT, Moterų klubo ir Ramovės talsa, lietuviai pražygiavo parade su 50 krūvon suburtų plevėsuo-

Vyriausias Mažosios Lietuvos Gelbėjimo Komitetas ir jo artimiausi bendradarbiai. Šis komitetas paruošė Mažosios Lietuvos sukilimą ir paskelbė 1923 sausio 9 d. manifestą ir gyventojus ir sausio 19 d. Šilutės deklaraciją, kuri tą patį dieną viso krašto atstovų buvo priimta. Sėdi iš kairės: V. Šiaulinskis-išdininkas, Jurgis Lėbartas-vicepirmininkas, Martynas Jankus-pirmininkas ir Jonas Vanagaitis-sekretorius. Stovi: Darius ir Ivaškevičius-amerikiečiai lietuviai, A. Marcinkevičius –Šaulių S-gos atstovas ir J. Pronckus-žurnalistas.

jančių lietuviškų trispalvių. Nešami transparentai nusakė Lietuvos būitį, gi 50 vėliavų, turėjo dvigubą prasmę: 50 metų ir 50 laisvų Amerikos valstijų. Netenka ir sakyti, kad lietuviai tuomi susilaukė nepaprasto dėmesio visos valstijos žinyboje ir veteranuose. Gi viso to kaina? Truputis smegenų, prakaito, apie \$ 25.00 vėliavų medžiagai ir apie tiek pat medžiui kotams, plius savanorių (Waterburio moterų ir ramovėnų) darbas. Surinkti krūvon porą šimtų pareigingų patriotų irgi nebuvo toks jau didelis darbas. Gi visa kita – parodų organizatoriai ir valstijos tradicija parūpino.

(Bus daugiau)

THE BIRCH LOG

Parodyk Man Savo Draugus

John F. McMANUS

Belmont, Massachusetts – Senas posakis sako: "Parodyk man savo draugus ir aš pasakysiu kas pats esi". Taip kaip apie žmogų galima susidaryti nuomonę stebint jo draugus, taip ir krašto vyriausybė parodo savo tikrąjį veidą pasirinkdama sau draugus.

Ne! Rodezijos Juodiesiems.

Pereito rugsėjo mėn., grupė juodųjų Rodezijos atstovų, įskaitant du Rodezijos parlamento narius, planavo atvykti į JAV ir susitikti su JAV veteranais, spauda ir kitomis organizacijomis. Jie tikėjosi perduoti Rodezijos padėties tikrąjį vaizdą JAV visuomenei – vaizdą, kuris paneigtų žinias, jog Rodezija yra rasiško ir policijos režimo įtakojė.

Šiai grupei pavyko atvykti iki Bonnos, Vakarų Vokietijoje, kur jie sužinojo, jog JAV valstybės dept. nesutinka jiems vizas išduoti. Kada senatoriai Harry Byrd (I-VA.) ir Clifford Case (R-NY) šią Rodezijos grupę užtarė, valstybės dept. pareigūnas pareiškė, jog yra nutarta jokio pareigūno iš Rodezijos neįsileisti, įskaitant ir juoduosius parlamentarų. Reikia sutikti, jog toks nusistatymas yra gana keistas santykių palaikymas su viena iš nedaugelio anti-komunistinių valstybių.

Taip! Teroristams ir Raudoniesiems. Jeigu kas mano, kad mūsų vyriausybė yra bešališka Rodezijos atžvilgiu, reiktu priminti, jog valstybės departamentas suteikė apsilankymo vizą komunistų remiamam Rodezijos teroristui. Vizos gavėjas, Joshua Nkomo, vadovauja ginkluotiems banditams, kurie užpildinėja Rodeziją iš kaimyninių nedraugingų kraštų. Pasienio užpildinėjimai, sprogdinimai bei teroro veiksmai nukreipti prieš Rodezijos juoduosius, yra Nkomos normali rutina. Ir vistiek jis yra mūsų vyriausybės priimamas. Valst. dept. išduodamas vizą Ispanijos komunistų vadui Santiago Carrillo, netiesiogiai pabrėžė esančią pirmenybę komunistams ir teroristams. Žinoma, kai kurie šio departamento dryžuotų kelnų genijai tvirtintų, jog Carrillo atstovauja teisėtam balsui Ispanijoje ir todėl jis turi būti išklausomas. Keista, bet mums yra draudžiama išklausti Rodezijos parlamento narius.

VLIK'Ų SEIMO NUTARIMAI

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto Seimas, susirinkęs St. Petersburg, Floridoje, 1977 gruodžio 3-4 dienomis, priėmė šiuos nutarimus:

1. Lietuvos valstybės atstatymo 60 metų sukakties išvakarėse, iškeliant Lietuvos valstybingumą, tenka pabrėžti, kad lietuvių rezistencijos okupuotoje tėvynėje tikslai sutampa su VLIKo tikslais, nustatytais jau 1943 metais. Pavergtųjų lietuvių žingsnius ir žygius tenai apsprendžia sąlygos: ilga patirtis ir nepalaužtų patriotų išmintis. Okupuotos Lietuvos išsilaisvinimui mes galime ir privalome paveikiau padėti, dirbdami įvairiais įmanomais būdais įvairiuose prieinamuose forumuose.

2. Bendras ir aukščiausias visų lietuvių tikslas okupuotoje tėvynėje, tremtyje bei laisvajame pasaulyje buvo ir tebėra tas pats: pastovus, bekompromisinis siekimas atstatyti nepriklausomą Lietuvos valstybę. Lietuvos gyventojai, remdamiesi esminių žmogaus teisių pagrindu, turi atgauti sąlygas savo laisva valia demokratiškai tvarkyti savo krašto bei tautos dabartį ir ateitį.

3. Atsižvelgiant į vis gausėjančius lietuvių tautos gyvųjų sluoksnių pageidavimus gauti talkos iš laisvojo pasaulio lietuvių politinių ir intelektualinių pajėgų, Seimas rekomenduoja VLIKo Tarybai ir Valdybai sudaryti iš kvalifikuotų asmenų specialią komisiją išsamesnei programai paruošti, įtraukiant į šį darbą jaunesniąją kartą. Šis darbas ryškintų politinius nusistatymus ir natūralią diferenciaciją, tuo būdu gilindamas demokratijos šaknis lietuvių visuomenėje.

4. Akivaizdus Lietuvos kultūrinio gyvenimo sovietinimas, rusifikacija ir visose srityse sunkėjanti spauda reikalauja suaktyvinti talką pasipriešinimui. Intelektualinis kūrybinis įnašas į lietuvių kultūrą yra būtinas tautinei išeivijos dvasiai kelti ir stipriau paremti tautą nelaisvėje. Tuo pačiu vengtina bolševikų propagandos piešiamo netikro Lietuvos gyvenimo paveikslas.

5. Mūsų tikslui pasiekti yra būtina bendradarbiauti su rusiškojo bcl šeimimo pajungtomis ir išsilaisvinimo siekiančiomis tautomis, ypatingai su mūsų kaimyninių latvių ir estų tautomis.

6. Seimas pataria VLIKo Tarybai ir Valdybai susisiekti su Lietuvos Diplomatine Tarnyba, stengiantis išsiaiškinti, susitarti ir imtis atitinkamų veiksmų Lietuvos valstybiniam tęstinumui sustvirtinti ir siekti jo pilnaties atkūrimo.

7. VLIKo Seimas didžiai vertina veiksmų konferencijų reikšmę tautos vadavimo pastangoms paremti ir apgailestauja, kad paskutinioji konferencija, dėl kai kurių priežasčių, dėtų pastangų nepateisino. Seimas siūlo Valdybai imtis iniciatyvos šioms klavinėms pašalinti.

8. Seimas taria, kad VLIKo veikla remiasi visuomenės pritarimu ir parama. Organizacijų tarpusavio geri santykiai lengvina ir skatina tautos vadavimo pastangas. Seimas pageidauja vis geresnių tarpusavio santykių ir suderintos veiklos.

9. VLIKo Seimas, įvertindamas glaudų VLIKo ir pasaulio lietuvių Jaunimo Sąjungos bendradarbiavimą, siūlo jį stiprinti ir remti PLJ Sąjungos dalyvavimą politinėje veikloje. VLIKas pritaria artėjančiai jaunimo politinei konferencijai ir išipareigoja ją remti.

10. Seimas dėkoja Tautos Fondo vadovybei, atstovybėms ir įgaliotiniams ir visiems aukotojams, ypač kanadiečiams, už gausias aukas, įgalinančias vykdyti VLIKo uždavinius. Visuomenė prašoma dar labiau remti Tautos Fondo aukomis ir palikimais, nes Lietuvos laisvinimo darbai didėja.

11. Seimas sveikina VLIKo aiškų nusistatymą prieš sovietines provokacijas ir smerkia visus tuos, kurie sąmoningai ar nesąmoningai pasiduoda joms ir tuo pasitarnauja Lietuvos okupantui.

12. Seimas dėkoja VLIKo Valdybai už atliktus darbus. Taip pat vertina jos ir kitų veiksmų pastangas išskirti Belgrado konferencijoje Lietuvos laisvės ir pagrindinių žmogaus teisių klausimus.

13. VLIKo Seimas prašo VLIKo Valdybą pasveikinti Jungtinių Amerikos Valstijų Prezidentą Carterį, jam tapus žmogaus teisių gynėjų vadovujančia asmenybe visame pasaulyje.

14. VLIKo Seimas dėkoja visiems jį sveikinusiems. Visų mūsų solidarumas telydi mus.

(Elta)

Wilfred Burchett.

Gal būt vienas iš prasčiausių mūsų valstybės dept. veiksmų pasireiškė išduodant vizą KGB pareigūnui, vardu Wilfred Burchett. Kilęs iš Austrijos, kur jis yra žinomas kaip žymiausias raudonųjų agentas, Burchett taip pat yra gerai žinomas buvusiems amerikiečiams belaisviams iš Korėjos ir Vietnamo karų bei laivo USS Pueblo įgulai. Kaip tarptautinis propagandistas ir Azijos raudonųjų šnipas, Burchett asmeniškai dalyvavo Šiaurės Korėjoje ir Šiaurės Vietname JAV karių kankinimuose.

Burchett tikslas JAV-jose yra įtikinti mūsų vyriausybę suteikti ekonominę pagalbą komunistų Vietnamui. Kada jo prašymas vizos reikalu buvo svarstomas ir vilkinamas, Baltųjų Rūmų spaudimas šį reikalą paspartino. Kaip matome, prielankumas rodomas

komunistams pasidaro dar didesnis kada jis yra įžymus komunistas.

Posakį Pritaikant.

1977 m. gruodžio mėn. pradžioje, senatoriaus Harry Byrd štabo narys pranešė, jog juodieji Rodezijos pareigūnai, kurių valstybės dept. neįsileido į JAV rugsėjo mėn., dar kartą kreipėsi vizų reikalu. Ir šį kartą prašymas buvo atmetas tų pačių mūsų vyriausybės pareigūnų, kurie įsileido į JAV Santiago Carrillo, Joshua Nkomo, Wilfred Burchett ir kitus raudonuosius bei teroristus. Pritaikant posakį apie draugų pasirinkimą, mes pradedame nuogąstauti ar tik mūsų valstybės dept. nėra komunistų tvarkomas. Gal būt Kongresas turėtų esmą padėti ištirti ir rezultatus mums pranešti.

Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjunga nuo seniai palaikė draugiškumo santykius su ukrainiečiais. Ukrainiečių meniniai vienetai yra dalyvavę Vilniaus Dienos renginiuose, o lietuviai, kaip sol. A. Brazis ir sol. J. Šalnieris buvo kviečiami į ukrainiečių rengiamus minėjimus. Nuotrauka prieš 12 metų pas ukrainiečius. Iš kairės: prof. gen. S. Dirmanas, ukrainiečių egzilinės vyriausybės viceprezidentas prof. Mykola Stepanenko ir ryšių su ukrainiečiais iniciatorius Valerijonas Šimkus –V. K. L. S-gos vyr. valdybos vicepirmininkas.

LAISVOJI LIETUVA

2618 WEST 71-st STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60629
Tel. 476-3371 ir 839-5531

Second class Postage paid at Chicago, Illinois. Published bi-weekly on Thursdays by Lithuanian Regeneration Association.

Leidžia Lietuvos Atgimimo Sąjūdis. Redakcinė Kolegija: M. Blynas, K. Dirks, St. Jakubickas, J. Juodis, J. Miškinis, K. Oželis, A. Rimas, V. Bražėnas, V. Semaška, K. Tautkus, J. Virbalis, Vilutis ir P. Žičkus. Įvairių autorių straipsniai skelbiama LAISVOJOJE LIETUVOJE nevisada reiškia redakcijos ar leidėjo nuomonę. Rankraščiai redakcijoje nesaugomi. Gražinami tik iš anksto susitarus. Prireikus, rankraščius redakcija trumpina ir juos taisy savo nuodžiara.

Redakcija veikia nuo 10 val. ryto iki 5 val. p.p. Ketvirtadieniais nuo 10 val. ryto iki 9 val. vak. ir šeštadieniais nuo 10 iki 1 val. p.p. Prenumerata metams 10 dol. Atskiras nr. 50 ct. Subscription per year 8 dol. 30 ct. per copy.

AUSTRALIA

Žmogaus Teisė ir Demokratija

V. PETKŪNAS

Po I-jo pas.karo suorganizuota Tautų Sąjunga siekė tikslo - įgyvendinti pasaulyje žmogaus teises. Bet nieko iš to neišėjo. Šiandieną didesnę pasaulio dalyje žmogus jokių teisių neturi. Žmogus yra lyg vyriausybės nuosavybė, o vyriausybė elgiasi su juo, kaip jai patinka. Ypač tas praktikuojama komunistų valdomuose kraštuose ir valstybėse, susikūrusiose po 2-jo pasaulinio karo.

V. PETKŪNAS, Laisvosios Lietuvos bendradarbis Australijoje.

2-jo pasaulinio karo nugalėtojai, vietoje iširusios Tautų Sąjungos, ikū

rė Jungtinių Tautų Organizaciją - NATO. Šioje organizacijoje didesni narių skaičių sudaro Afrikos bei Azijos valstybės. Tos valstybės susikūrė po 2-jo pas.karo, kai Vakarų demokratinis pasaulis, žinoma, Maskvai pritarė, panaikino kolonijas.

Suteikdami pusiau laukinėms tautos nepriklausomybę, jie leido Maskvai užimti ir tvarkyti laisvas, nepriklausomas, kultūringas valstybes. Taip buvo okupuotos Lietuva, Latvija ir Estija bei Balkanų valstybės. Sovietų Rusijos malonei buvo palikti vakariečių sąjungininkai Lenkija ir Jugoslavija. Sovietų okupacija tęsiasi ir dabar. Tuo keliu eidamas pasaulis, artinasi ne prie žmogaus išlaisvinimo, bet prie vergijos. Demokratiniai kraštai suteikia kraštams laisvę, o Maskva neužilgo paima juos da boti tikslu "apsaugoti nuo užpuolikų". Pastaraisiais metais žmogaus teisių klausimas pradeda daryti didesnę įtaką, nes didesni narių dalį sudaro jai palankios Afrikos ir Azijos valstybės, prisideda prie žmogaus teisių įgyvendinimo, bet tik ten, kur Sovietų politika reikalinga. Jie nori pradėti žmogaus teises įgyvendinimą ne ten, kur žmonės beteisūs, bet ten, kur pritaikius žmogaus teisių principą, žlugus tvarkingas ekonominis gyvenimas ir atsirastų komunistinė tvarka. Taip yra dabar Kambojijoje, Laose, P. Vietname, Mozambike ir kitur. Tokioms sąlygoms susidarius Maskvai lengvai galės perimti juos savo globon.

Pavergtosios tautos tikėjosi, kad galinga Amerikos vyriausybė įgyvendins žmogaus teises, bet nusivylė. Amerikos prezidentas Ford pasirašė žmogaus teisių deklaraciją, Helsinkyje, atidavė Pabaltijai ir kitus pavergtus kraštus Sovietų Sąjungai. Žmogus paliktas vergijoje kaip ir prieš tai. Prez. Ford dėl pripažinimo sienų Sovietų Sąjungai, aiškina, kad tai esą reikalinga tik žmogaus teisių tikslams. Toks pripažinimas parodo, kad rusai atsakingi už tas sritis, kurias jie dabar valdo.

Kai 1977 m. Amerika išrinko naują prezidentą Carterį, turėjome vilties, kad jis žmogaus teises įgyvendins. Bet ir čia nusivylėme. Po pirmo pasikeitimo laisvais dėl žmogaus teisių įgyvendinimo su Sovietų mokslininku Zacharovu, tolimesnė korespondencija nutrūko. Prez. Carteris gavo labai griežtą išpėjimą nuo Sovietų prezidento Brežnevo nesikišti į jų vidaus reikalus.

Pagal Kissingerio sukurtą vienašališką sugyvenimo (detentės) politiką, prez. Carteris susirašinėjo su Zacharovu nutraukė. Brežnevo nepasiterkinimui sumažinti JAV pradėjo normalizuoti santykius su Kuba. Amerika nebesipriešina, kad Kuba laikytų kariuomenę Afrikoje. Žmogaus teisių įgyvendinimą, pagal komunistų pagaidavimus, perkėlė į Pietų Afriką ir Rodeziją.

Amerikos ambasadorius prie UNO Young išsireiškė, kad Kubos kariuomenė Afrikoje įvedė "tvarką" Angoloje. Ji įvedė komunizmą. Išvadoje, galima pasakyti, kad žmogaus teisių įgyvendinimas palengvina komunizmui plėstis. Komunizmui įsigalėjus, išnyks visų žmonių laisvė.

Yra daug pavyzdžių, kur valstybės nusikračiusios priespauda, paskendo savo nuosame kraujuje. Štai pvyzdžiai: Pietų Vietnamas, Hanojus. Laos,

Cambodija, Angola, Mozambikas, Uganda, Nigerija, kur visai sunaikinta Bialro tautelė ir kit. Šiose valstybėse nukankinti milijonai žmonių. Šiandien dėl kankinamų žmonių jie visiškai tyli. Laikraščiai nerašo ir niekas nedemonstruoja. Atrodo, lyg tų kankinimų ir nebūtų.

Amerikos atstovai, važiuodami į Jugoslaviją turėjo apstčiai faktų dėl politinių kalinių kankinimo. Sovietų Sąjungoje per konferenciją buvo iškelti vos keli. Kodėl? Atsakymas aiškus. Dėl sugyvenimo pataikaujama Sovietams. Tokiose sąlygose pavergtieji negali tikėtis gerų, teisingų rezultatų, nes Amerika ir laisvieji kraštai juos išduoda. Atrodo, laikomasi taisyklės - nematyti kitų žmonių kančių, kad patiems ilgiau gerai gyventi.

Trumpai paliesime ir šių dienų "demokratiją". Šiais, liberalų valdymo metais, demokratijos sąvoka visiškai pasikeitė. Valstybėse, kur egzistuoja didžiausia tautarka, gatvėse muštinės, apmėtymas aukštųjų pareigūnų ir jų žmonių pamidonais, kiaušiniams, tokios valstybės laikomos demokratiškomis. Ten už chuliganizmą teismo bausmė tėra keletas dolerių ir dažniausiai sąlyginė. Valstybės, kurias valdo organizacijos, bet ne rinkta vyriausybė, kur išplitusi anarchija, tai šių dienų aiškinimu, jos yra tikrai demokratinės. Kiekviena organizacija ir atskiri žmonės demokratiją suprantą savaip. Pvz., darbo unijos, neatsižvelgdamos gyvenimojo gyvybinius reikalus, sustabdo transportą, prekybą, nutraukia elektros srovę ir pan. Tuo pakenkiama visam kraštui. Jos rūpinasi ne darbininkų gerove, bet imasitvaryti valdžios reikalus. Vyriausybė gali vykdyti tik tuos savo nutarimus, kurie neprieštaruoja unijos norams.

Tai gi, kas anksčiau buvo vadinama anarchija, šiandieną tai "demokratinė teisė". Tokia destruktivinė liberalų demokratija tęsiasi jau ilgą laiką ir nė viena išrinkta vyriausybė nepadarė tam galo. Jau laikas tylinčiai daugumai pasakyti vyriausbei, kad ne anarchistai bet išrinktoji valdžia turi valdyti kraštą. Mes nepritariame tautarkai, nesimpatizuojame komunistams, narkotikų vartotojams, kriminalistams ir kitiems degeneratams. Tautos tvarkingas gyvenimas negali būti paraližuotas ar sunaikintas. Vyriausybė negali toleruoti ir leisti unijoms arba jų vadovams skelbti streiką visur ir visad kada jiems užėina noras. Reikia išleisti unijoms privalomus nuostatus kur turi būti pabrėžta, jog unijos rūpinasi tik jos narių gerove, o ne valstybiniais darbais. Politinis gyvenimas turi būti tvarkomas tik išrinktosios vyriausybės. Demonstracijos gatvėse gali būti daromos tik su policijos leidimu ir tik labai svarbiais reikalais. Nusizengimai negali būti toleruojami, bet griežtai baudžiami. Bausmių dydis neprivalo priklausyti nuo teisėjo, bet nuo baudžiamojo kodekso. Kiekvienas nusizengimas, netvarka turi būti tuoju stabdomi, i teikiant vyriausybei protesto rezoliucijas ir, reikalui esant, protesto demonstracijomis.

Stabdykime kryptimą į anarchizmą ir komunizmą, kol dar nevēlu.

NEĮTIKĖTINA, BET TIESA

Marijus B L Y N A S

Amerikos užsienio politika jau nuo Roosevelto laikų stebina daugelį. Amerika skelbiasi stovinti už laisvę ir demokratiją, bet ji visą laiką rėmė ir remia žiaurią sovietinę diktatūrą. Mes daug ko tikėjome, remiantis jų pačių žodžiais, iš buv. prezidentų Nixono, Fordo, Jie net valdžion atėjo kaip komunistinės diktatūros priešai. Vienok, net tiesiog keista, jie yra tie, kurie iki šiol labiausiai Sovietams pagelbėjo.

Prez. Nixonas buvo tas, kuris pradėjo vadinamąją "detentę", t.y. tikrąją pataikavimą sovietiniams rusams. Keisčiausia yra, jog J.A.V. iš to viso beveik nieko nelaimėjo, išskyrus "biznį", kas Amerikos kapitalistams yra svarbiausia. Prez. Fordas, tęsdamas Nixono prosovietinę politiką, pasirašė Helsinkio aktą, kurio naudai Amerikai irgi abejotina (Pavergtomis tautos iš to jokios naudos. Jos tapo "pamirštos").

Yra apskaičiuojama, kad nuo 1972 metų Sovietai gavo iš Vakarų valstybių 40 milijonų dolerių vertės įvairių reikmenų. Aišku, jie nemokėjo už tai nei doleriais nei auksu, bet ėmė skolon labai palankiomis sąlygomis - už vos 6% palūkanų.

1970 metais Sovietų ekonominė padėtis buvo nekokia. Be to, jie vis labiau atsiliko technikos pažangoje nuo Amerikos bei kitų Vakarų valstybių. Sovietų politbiuras tuomet priėmė "naujos politinės linijos" planą, kurio tikslas buvo išvilioti iš Vakarų galimai daugiau paramos žlungančiai sovietinei sistemai, pažandant "atlydį" savo diktatūrinėje, uždaroje politinėje sistemoje ir, esmėje, nieko neišpildant. Amerikiečiai, būdami naivūs, patikėjo pažadams ir taip prasidėjo naujoji "detantės" politika.

Amerikiečiai ir kiti pastatė sovietams milžinišką Kamos sunkvežimių fabriką, prie Kamos upės, 600 km, į rytus nuo Maskvos. Jis apima 40 kv. mylių plotą ir ten jau išaugo naujas miestas su beveik 1 mil. gyventojų. Tas projektas kainavo 5 milijonus dolerių. Tai didžiausias sunkvežimių fabrikas pasaulyje, galintis pagaminti 150,000 sunkiųjų sunkvežimių per metus ir 250,000 dyzelio motorų. Sovietai tvirtino, kad tie sunkvežimiai jiems nereikalingi pakelti kolchozų, t.y. žemės ūkio produkcijai. Amerikos "Defence Departmentas" (Gynybos) tuo abejojo, nes tuos didelius sunkvežimius galima labai lengvai panaudoti karo reikalam. Nixono administracija atmetė Gynybos D-to reikalavimą ir patarė Amerikos imonėms prisidėti prie Kamos industrijos komplekso statybos. Be amerikiečių ten dirbo japonų ir kitų vakarų valstybių firmos. Amerika netgi pardavė Sovietams naujus, gerus kompiuterius.

1977 metais Sovietų armija Rytų Vokietijoje jau buvo aprūpinta gerais, dideliais sunkvežimiais, kuriak dabar jie perveža amuniciją, patrankas, raketas, alyvą, kūrą ir kitus karinio tiekimo reikmenis. Sovietų kariuomenė Europoje yra jau paruošta kariniam žygiui, jei tik reikia.

Tą visą paramą Sovietams ir jų bežlungančiai komunistinei sistemai suteikė Amerika ir Vakarų demokratijos. Amerika - prez. Fordas net buvo sutikęs parduoti Sovietams patį geriausią amerikiečių kompiuterį, neva jų "atmosferos" tyrimams. Lai meį, prez. Carteris tą pardavimą su laikė (Žiūr. L. L. "Nuolankumas ar Kvailumas ir "Sveikas Protas Nugalėjo", 1977 Nr. 12 ir 13).

Už visą šitą Ameriką bei Vakarų demokratijos neišsižadėjo ir negavo nieko. Priešingai, naujoji Brežnevo sovietinė "konstitucija" viešai legalizavo partijos reikšmę sovietijos viešame gyvenime ir tuo dar labiau suvaržė bet kokią laisvės pasireiškimą. Demokratinį valstybių vadovų naivumas privedė prie žiauraus karo su Hitlerio nacių Vokietija. Prie ko jis prives dabar - parodys ateitis.

Dėl Birželio 7 Patikslinimų

1977 m. L. L. Nr. 23, p. B. V. patikslina 5 p.p. bataliono vadą m.j. J. Tapulionį, kad p. Raštikis 1934 metais, vadinamo "birželio 7 d.", kariuomenės sukilimo metu, buvo 5 p.p. pulko vado padėjėju, pulk. lt. laipsnyje, remdamasis p. Raštikio "atsiminimais".

Po tiek daugelio metų patikslinimams nėra galo. Deja, be paties negalima apsieiti, nors daug rašyti apie tai ar p. Raštikis tada jau buvo pulkininkas, ar generolas - nėra prasmės. Tačiau remtis jo parašyta "kovose" tai tas pat, kaip gaudyti vėją laukuose.

Dvi dėžės parinktų dokumentų p. Raštikiui, m.j. Tapulionis pervežė į Vokietiją. Deja, p. Raštikis parenka spaudai tik tuos dokumentus, kurie jam patinka, mintis dėsto tik apie jam pačiam "wishfull thinking". Užmiršta" kai ką, o taip pat sukuria naujas progas pasisakyti, kad beveik viską jis "numatė", netgi turėjo posėdžius, apie mūsų ruošiamą sukilimą su asmenimis, kurie dabar jau negali pasakyti, kad tokio posėdžio išviso nebuvo.

Kaip mes (virš šimto karininkų) sėdėjome už šių spygliuotų vielų (mau B. V. atpažins kazematų frontines duris), tai Staselis, (kaip jį aprašė gen. K. Musteikis) jau sutaręs su Tautos Vadu būti generalinio štabo viršininku, vėliau padarytu kariuomenės vadu, žiūrėjo mūsų bylas, katrą ir kaip bausti.

Aš atgavau savo darbų bylą 1942 metais su tokiais St. Raštikio užrašu ant pirmo lapo kairėje: "įtakingas, pavojingas - neprileisti prie kareivių", pasirašęs: gen. št. m.j. Stasys Raštikis".

Tai gi p. Raštikis tuo laiku (1934 m. birželio mėn.) nebuvo pulk. lt. laipsnyje irgi nebuvo 5 p.p. vado, nei pulko vado padėjėju, o tik buvo ėjęs pulko vado padėjėju pareigas stažui atlikti, ir jau negyveno Kaune.

(Nukelta į 5 psl.)

Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio vadovybė Laisvosios Lietuvos redakcijos patalpose. Sėdi iš kairės: reviz. komisijos pirmininkas seniūnas K. Oželis, garbės teismo p-kas sen. Br. Macianskis, Vyr. valdybos pirmin. M. Blynas, vicepirm. sen. K. P. Dirks, seniūnė S. Kaulėnienė, LAS vyr. valdybos išdinininkas ir šio sąjūdžio vienas iš steigėjų J. Virbalis, sen. vicepirmininkas E. Smilgys. Stovi: administ. talkininkas Pr. Eigelis, buv. L. L. leidėjas J. Balčiūnas, V. Šimkus, buv. L. L. leidėjas K. Radvila, S. Radvilienė, buv. L. L. leidėjas V. Kačinskas ir dr. H. Šilinis.

Mahlon Henderson
(Vertė J. Vil.)

Kunigas Dr. Petras Dagys
Nuotrauka L. Tamošaičio

Kun. Dr. Petras Dagys gimė 1904 m. kovo 5 d. ir mirė tesulaukęs 73 m. amžiaus New Yorke. Jis yra šiaurės-rytų aukštaitis, kilęs iš ūkininkų šeimos, Biržų valsč., Peikštenių kaime.

Baigęs Biržų gimnaziją, Kaune, V.

D. Universitete studijavo teologiją ir filosofiją. Baigė 1930 m. 1931 m. prie Baltijos jūros buvo paskirtas į Butingės parapiją kunigu. 1933 m. skiriamas Lietuvos kariuomenės evangelikų kapelionu į 7-tą pėstininkų pulką Klaipėdoje. Tuo laikotarpiu Klaipėdos lietuviai išsivokė vokiečių Šv. Jono bažnyčioje laikyti lietuvių kalba pamaldas, išsivokė iš savo klebono kun. P. Dagį. Šiose pareigose dirbant, jis dar buvo paskirtas Gubernatūros referentu tikybiniais reikalais. Lietuvos Ev. Liuteronų Konsistorijai nutarus leisti savaitraštį "Evangelikų Kelias" ir jo redaktorium buvo kun. Dagys. Laikraščio tikslas buvo kovoti prieš įsigalintį nacizmą.

Artėjant kruvinam komunizmui, jis paliko savo mylimą Lietuvą, dėl kurios gražesnės ateities buvo pasiryžęs paaukoti visas savo jėgas. Tačiau, 1945 m. Butingės parapijos parapijos iki mirties vadovavo 26-rius metus. Tame laikotarpyje taip pat aptarnavo Bostono ir net kurį laiką

Cia, New Yorke, pradėjo dirbti Susivienijimo Lietuvių Amerikoje ir padėjo redaguoti laikraštį "Tėvynė". O, gi, kaip dvasiškis pradėjo jungti lietuvių evangelikus. Jo pastangų dėka 1951 m. buvo įsteigta lietuvių evangelikų parapija su jos klebonu kun. P. Dagiu. Nuo įsteigimo parapijos iki mirties vadovavo 26-rius metus. Tame laikotarpyje taip pat aptarnavo Bostono ir net kurį laiką

Toronto, Kanadoje ir Baltimorės parapijas. New Yorke savos parapijos ribose suorganizavo Mažosios Lietuvos Bičiulių D-ją, kuriai galėjo priklaustyti visi patriotai lietuviai bent kokiai religijai priklausydami. Jis skelbė krikščionišką meilę ir tautinius reikalus laikė pirmoje eilėje. Pirmas suorganizavo savo bažnyčioje ekumenines pamaldas, kai būdavo minima Klaipėdos Krašto atvadavimo sukaktis.

Paliko liūdesyje ir skausmo prislėgtą mylimą žmoną Arianą Grigaitę-Dagienę, kilusią iš Klaipėdos ir seseris: Matildą Kuolienę, Torontę; Mariją Placienę, Čikagoje ir Oną - okupuotoj Lietuvoj, taip pat, savo parapijonių ir draugus.

Religines apeigas atliko kun. Povilas Dilys iš Čikagos. Palaidotas 1977 gruodžio 3 d. Cypress Hill kapuose New Yorke.

Išsėkis ramybėje mielas, taurus lietuvi, Petrai.

Martynas LACYTIS, atvadavęs Klaipėdą, buvo pirmas komendantas Klaipėdoje. Pedagogas, muzikas mirė š. m. sausio 4 d. sulaukęs 92 metų amžiaus. Palaidotas Lietuvių Tautinėse kapinėse. Tikimės, kad jo bičiuliai paruos išsamesnį nekrologą, kurį L. L. mielai talpinsime.

Televizijos stotys susirūpinusios, nes 1977 m. pirmą kartą istorijoje sumažėjo televizijos programos žiūrinčiųjų skaičius, ypač rytais ir dienai. Aiškinama, kad priežastys esančios šios: daugiau moterų dirba, programų lygis sumenkėjo, atsirado daugiau žaidimų, kuriems reikalingas televizijos priimtuvas. Žiūrovų sumažėjimas jau paskatino kai kurias biznio bendroves daugiau pinigų išleisti spaudos reklamoms.

Per praėjusius metus Amerikoje pakilo daugelio gaminių ir maisto produktų kainos. Skelbiama, tačiau, kad buvo ir pigesnių kainų. Palyginus su 1976 metų lapkričio mėn., pernai pigiau kainavo: nailono kojinių, pupelių sriuba, viščiukai, televizijos aparatai, konservuoti žirniai, cukrus, kiaušiniai ir malta jautiena. Daugiausia pernai pabrango kava, net 52,1%.

Evangelikų Tėviškės parapijos choras Chicagoje. Vidury iš kairės sėdi - choro steigėjas ir vadovas muz. Martynas Lacytis, prof. V. Jakubėnas ir dabartinis dirigentas muz. J. Lampsatis.

BEVERLY HILLS GĖLINYČIA

2443 WEST 63-rd STREET
PR 8-0833 . PR8-2424

THE DAISY SHOPPE GĖLINYČIA
9725 SOUTHWEST HWY, OAK LAWN, ILL.
499-1318 , 499-1319

GENE & BARBARA DRISH

"FLOWERS ARE ALWAYS IN GOOD TASTE"

Alexander Skeirys

Großhandel in Uhren - Schmuck

LAIKRODŽIŲ IR BRANGENYBIŲ PREKYBA

4460 NORDHORN

Import - Export

Hesepier Weg 8 a

- Telefon 0 59 21 / 62 34

Lietuviai, kurie vyksta Vakarų Vokietijon atostogauti ar šiaip įvairiais reikalais, prašomi aplankyti A. SKEIRI, kur galėsite pigiai įsigyti įvairių laikrodžių ir brangenybių papigintomis kainomis.

DURYS - LANGAI

įvairių spalvų ir kainų. Geležies turėkliai ir "aluminium siding". Naujausi balto emalio ir "stainless steel" žieminiai langai.

ALUMINIAUS RYNOS (Gutters) vandens nubėgimai. Nerūdijanti ir nereikia dažyti. TVOROS - STOGE LIAI įvairių medžiagų ir spalvų.

KOSTAS BUTKUS
TEL. - PR 8 - 2781

A & L INSURANCE AGENCY Income taxes
Real Estate-mortgage loans, 4645 So. Ashland Ave., Notariatas
Chicago, Ill. 60609. Tel. 523-8775

SAVININKAS

Aleksas LAURAITIS

Turime gyvybės draudimus nerūkantiems pigesnėmis kainomis, ligoninių, nenutraukiamų pajamų, automobilų vairuotojams nuo 16 iki 80 metų, nuo gaisrų ir visus kitus draudimus.

PILDOME INKOMTAKSŲ blankus

TRYŠ SEIMOS GENERACIJOS APTARNAUJA MŪSŲ KLIENTUS:

BALZEKAS MOTOR
SALES, INC.

Cordoba 2-Door Hardtop

4030 SOUTH ARCHER AVENUE

CHICAGO, ILLINOIS 60632 PHONE 847-1515

CHICAGO'S OLDEST CHRYSLER-PLYMOUTH DEALER

Selling Chrysler Products Since 1933

FIRESTONE PADANGOS (TIRES)

Neribota garantija iki susidėvėjimo. Ratlankiai (wheels)

Taip pat atliekamas ratų reguliavimas ir balansavimas (wheel alignment and balancing). Stabdžių (brake service), motoro reguliavimas (tune up), keičiamos dalys, alyva, tepimas ir kiti pataisymai.

2423 West 59-th St., Chicago, Ill. 60629. Tel. GR6-7777
Valandos kasdien: 7 v. r. - 7 val. vak., šešt. 7 v. r. - 3 v. p. Sekmadienį - uždaryta. Kitu laiku pagal susitarimą.
Savininkas Mikas Č E S A S

Pasaulio...

(Atkelta iš 1 psl.)

ma, kad Vakarams vis dar trūksta pakankamai amunicijos ir atsarginių dalių. Sakoma (reikėtų labai abejoti), kad Amerika turi atsargų tik 90 dienų, gi kai kurie NATO nariai vos 30 dienų. Vakarų jėgos nėra išbalansuotos tradiciniais ginklais ilgesniam karui vesti. Sudėtos viltys ir taktinius atominius ginklus. Sakoma, kad dar neišrūškėjo kokios būtų pasekos, jei panašių ginklų imtųsi ir sovietai. Tokių pasekų išvados dar studijuojamos.

Sąjunga su Kinija

Sovietus baugini ar jų ginklavimui nukreipti į Aziją, lieka viena alternatyva - karinės sąjungos sudarymas su Kinija. Bet čia susiduriama su nemaža abejojne, kad būtų galima greitai pajusti sovietų grėsmės sumažėjimą. Nuogastaujama, kad Maskva, pajutusi, kad yra ginkluojama Kinija ir pasikeičiama su ja žvalgybos žinioomis, gali pati dar daugiau ginkluotis ir stiprintis Europoje ir Tolimuose Rytuose. Kita alternatyva - JAV ir jos sąjungininkų kietas apsisprendimas netupčioti, bet matyti sovietų detentės priedangoje "kalbėjimą apie taiką ir nusiginklavimą", bet realybėje, visur, kur tik galima savo karių jėgų stiprinimą. Iki šiol prez. Carteris buvo linkęs karinių jėgų mažinimą palaipsniui iš P. Korėjos. Gavęs 117 puslapių intensyvaus darbo pranešimą, jau matoma, kad Amerika rimtai pradėjo žiūrėti į pasaulio apsiginklavimą, o ypač sovietinių karinių jėgų stiprinimą ir moderniais ginklais apsiginklavimą.

Grįždamas iš 9 dienų kelionės Europoje ir Vid. Rytuose, sostojes Belgijos sostinėje - Briuselyje, Carteris pareiškė, kad greitu laiku į Europą pasiųs apie 8,000 karių specialioms uždavinims. NATO organizacijos sekretorius Josephas Lunas per V. Vokietijos Koelno miesto radijo stotį pareiškė padėką prez. Carteriui už NATO pajėgų V. Europoje sustiprinimą.

TVERAS - JEWELRY

DEIMANTAI, ŽIEDAI,
LAIKRODŽIAI IR KITOS
BRANGENYBĖS

2646 West 69 th St., Chicago,
Ill. 60629, Tel. RE 7-1941

MAZEIKA & EVANS FUNERAL HOME

THREE
AIR-CONDITIONED CHAPELS

Parking Facilities

6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

PETKUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TEVAS IR SŪNUS

TRYŠ MODERNIOS KOPIJCIOS:

2533 West 71st St. Telef. GROvehill 6-2345-6

1410 S. 50th Ave., Cicero TOWNhall 3-2108-09

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

L Aidotuvų Direktorai

LIETUVIŲ LAIDOTUVIŲ DIREKTORIŲ ASOCIACIJOS NARIAI

ANTANAS M. PHILLIPS

TOMAS IR LAURYNAS LABANAUSKAS

3907 So. LITUANICA AVENUE. Phone: YArds 7-3401

BUTKUS - VASAITIS

1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill. Phone: OLYmpic 2-1003

PETRAS BIELIŪNAS

4348 So. CALIFORNIA AVE. Phone: LAfayette 3-3572

GEORGE F. RUDMINAS

3319 So. LITUANICA AVE. Tel.: YArds 7-1138-1139

STEPONAS C. LACK IR SŪNŪS

(LACKAWICZ)

2424 WEST 69th STREET

REpublic 7-1213

2314 WEST 23rd PLACE

VIrginia 7-6672

11028 SOUTHWEST HIGHWAY, Palos Hills, Ill. 974-4410

P. J. RIDIKAS

3354 So. HALSTED STREET

Phone: YArds 7-1911

Lietuvių Prekybos Rūmų susirinkimo prezidiumas, ir direktoriai. Kalba pirmininkas Vincent Samaška. Nuotraukų junginys V. Noreikos

Viva La Difference !?

(Juokiasi puodas, kad katilas juodas).

Puodo ir katilo posakis labai puikiai apibūdina kai kuriuos varžovus, kurie vienas kitą kaltindami, bando nusišėti patį faktą, jog abu yra suodi ni ir iš to paties molio nukrėsti. Šis posakis tinka ne tik respublikonams ir demokratams, bet ir mūsų veiksmų grupėms. Geriausiai, žinoma, api budinamos abi partijos, kurios savo mulkinimais ir melais, vis pagilina pavergtųjų tautų duobę. Gi mes, lyg pamiršę Yaltos išdavimą, nematydami ir nesiorientuodami detentėje, Hel sinkio apstulbinti bei vyldamiesi Belgradu, vis savo duobkasiams oza na tebešaukiame.

Amerikiečių žurnalistas Thomas A. Lane (mirus 1976 m.), nagrinėdamas Amerikos padėtį ir pripažindamas faktą, jog JAV-jose gyvena milijonai žmonių, kurių gimtieji kraštai yra raudonųjų pavergti, stebisi: "Kada mes žiūrime į mūsų etnines amerikiečių grupes, mes negalime atsi-stebėti jų politinių neveiklumo". Toliau, paminėjęs šį pavergtųjų tautų bloką, kuris apjungtas taptų labai stipriu balsu, prieina tokios išvados: "Jie yra bebalsiai, nes yra politinių partijų pajungti". Ir kas galėtų tokiai išvadai prieštarauti? Žinoma, sunku įsivaizduoti šitoks platesnio masto susiklausymas kada žvelgiant į mūsų pačių veiksmus tenka stebėtis ats kirų grupių "nepriklausomumu" ir "savarankiškumu" veržimusi per valstybės departamento duris. Taigi sunku kalbėti apie vienybę kada aiškiai girdisi šaukiant: Viva La Difference! Gi iš valstybės departamente atsakymas, abiem grupėms, gaunamas toks pats. Gailla dvigubai gaisšinamo laiko ir dvigubų žmogiškų pastangų. Taigi ar nevertėtų vienai pajėgesniai mūsų veiksmų grupių, padedant amerikiečiams konservatoriams, pereiti į priešpūlį, paliekant antrąją grupę, kaip iki šiolei, tolimesniai klausukų paskirčiai? Pamagriniškie ne šitoki galimūmą ir pamatysime, jog prarasti tikrai nieko neprarasi-

me, bet galime tik savo pastangas žymiai sustiprinti.

Yra žiauri gyvenimo ironija kada pavergtoje Lietuvoje dalis tautiečių sutinka su pavergėju ir gerai jam pasitarnauja, mes JAV-jose kryžiuoja mės už demokratų ar respublikonų ir rezultate visi šuniui šieką pliaunant esame pavergėjų ir hipokritų vergais. Nejaugi tai yra mūsų tautos charakteristika? O gal būt mūsų veiksmų ba jorinė politika? Ar vis dar tikėsime valstybės departamentu, jog dar ne laikas kelti Lietuvos klausimo pasaulio arenoje, o patys vis rengsime su-orkestruotus seimus, "dėl fasono", kuriuose nieko nesvarstysime, bet reikalausime sekti "neklaidingųjų" biurokratų atgyvenomis?

Tikrai reikia stebėtis mūsų veiksmų savotiškais sugebėjimais ir ne drąsa, kurie net penkių metų laikotarpyje nesugebėjo išleisti knygos atsakant mūsų tautos kaltintojams. O gal būt valstybės departamentas patarė šito nedaryti? Ar taip ir su tiksim, jog lietuvių tauta yra žmog-žudžių tauta?

VARNAS VARNUI AKIES NEKERTA

M. Stonys

Lietuviai ir kitų pavergtųjų tautų žmonės jau seniai pastebėjo, kad Valstybės departamento politika nėra suderinta su Baltųjų rūmų, o ypač su Kongreso politika. Kongresas labai palankus pavergtoms tautoms ir gan dažnai bent žodžiais mėgina mus užjausti ir padėti. Palankus ir prezid. J. Carteris, paskelbęs savo žmogaus teisių nerašytą chartą. Kas darosi Valstybės departamente, kas ten verdama ir kepama, retai pavyksta sužinoti, tik kartais prasiveržę kvapai leidžia spėlioti, kad ten pavergtoms tautoms palankumo nėra. Atvirkščiai: ten detentės akimi

dažnai pamerkiama Maskvai ar Brežnevui. Parodomas ir susirūpinimas, kai komunistinei Rusijai ekonominiai reikalai būna pašliję.

Tie pamirškiojimai ir susirūpinimai pastebimi budrių žurnalistų ir gerokai pakritikuojami. Paskutiniu metu imta kalbėti ir rašyti, kad prez J. Carterio, ypač Valstybės departamento užsienio politiką esanti nebe aiški ir svyruojanti. Tuo susidomėjo Valstybės departamento politinė vir tuvė ir išsiuntinėjo žvalgus piliečių nuomonių pasiklausti ir juos pako mentuoti. Tuo reikalu gruodžio 6 d. atvyko į Philadelphia Valstybės de-

partamento sovietinių santykių skyriaus pareigūnas Mahlonas Hendersonas ir pasistengė užmegsti pokalbį su ukrainiečiais, lenkais, lat-viais ir JAV LB krašto valdybos nariais. Jis pirmiausia pasiskundė, kad Belgrado konferencija Amerikos spaudoje mažai komentuojama, mažai ja domimasi ir mažai rašoma. Priminė, jog kai kurios mažumos prie-kaistauja, kad valdžia per daug dėme sio skiria žydų mažumai ir jų reika lams. Toks įspūdis susidaręs turbūt dėlto, kad žydai esą gerai organizuoti ir veiklūs. Kitos mažumų grupės esančios uždarnos ir dažnai susirūpi-nusios tik savo reikaliukais, bet re-tai išeinančios kartu su kitų tautų grupėmis. Žydai nebija sunkumų, to-dėl Sov. Sąjungoje jų daugiausia pa-reiškia norą emigruoti. Jie ir Wa-shingtono turi daug draugų ir užtarė-jų politikų tarpe. Kitos tautinės gru-pės nesugebančios tokios veiklos ir entuziazmo sukelti.

Tarp kitų mažai reikšmingų užuo-minų Mahlonas Hendersonas pasakė ir tai, kuo mes nenorėtume tikėti. Cituoju 1977. 12. 16 DRA UGO ištrauką: "Kalbėdamas apie JAV užsienio politiką Rytų Europos tautų reikalu, Hendersonas pastebėjo, kad išlaisvi-nimo politikos JAV-ės neturinčios. Lygiai taip pat įsidėmėtina, kad JAV nieko nedarysiančios, kas galėtų su-griauti Rytų - Vakarų blokų pasiek-tą balansą".

Jei tikrai taip, jei JAV vyriausybė negalvoja apie pavergtųjų tautų laisvę, tai mūsų Vilkas, Alta ir LB be reikalo renka pinigų ir žaidžia užrištomis akimis kvailą žaidimą, kuris užtruko net daugiau kaip 30 metų. Ar tik nesapnuojame? O gal Mahlonas Hendersonas sapnuoja? Ar tikrai JAV vyriausybė nori išlai-kyti tokią didelę ir galingą komunis-tinę Rusiją? Ar JAV išaugino tą mi-žiną tik tam, kad būtų tarp Rytų ir Vakarų pusiausvyra, kokia dabar yra? Jei taip, tai pavergtos tautos yra galutinai atiduotos komunistinei Rusijai. Joms nebėra jokios vilties, kada nors išlipti iš komunistinės Ru-sijos krepšio. Ir Lietuva su Latvija ir Estija niekad nebus išlaisvintos,

DETROITO NAUJIENOS

Lietuvių kambarys Wayne Universitete

Kambario įrengimas šiaip taip pa-baigtas, nors ir nevisi tam pritarė. Wayne Universitete kambariui įren-gti pagrindinis komitetas buvo sudary-tas 1973 m. gegužės 31 d., pirminin-kas Jurgis Mikaila, vicepirmininkė-Stefanija Kaunellenė, sekretorė -Vik-torija Norvilaitė, kasininkas -Anta-nas Sukauskas ir informacijos vado-vas Vytautas Kutkus. Kad sumanymas būtų visiems aiškesnis, komiteto na-riai buvo nuvykę apžiūrėti Pittsbu-rge Universitete įrengtą lietuvių kam-barį ir kitų tautybių kambarius. Ko-mitetas įsitikino, kad kambarį įren-gti ne tik verta, bet ir būtina, nes kam-barys daug metų reprezentuos Lietu-vių tautą. Atsirado reikalus komitetą praplėsti ir jis visu uolumu pradėjo telkti lėšas tam kilniam tikslui. Lė-šų telkimas truko keturius metus ir 6 mėn. Iki šiam laikui jau surinkta per 23,000 dol. Kambario projektą yra paruošę Jonas ir Rimas Mulokai. Technikinį darbą atliko Vytautas Augustinas iš New Yorko. Kambario įrengimo darbai beveik jau baigti.. Kaip kambarys atrodo pamatysime atidarymo dieną. Pastatas, kuriame įrengtas lietuvių kambarys yra Way-ne State universiteto rajone, James Couzens arba 10 greitkelio rytų pusė je. Geriausias privažiavimas iš War-ren Ave. Pastatas vadinasi Alex Ma-noogion arba Ethnic Heritage. Lietu-vių kambario atidarymas įvyks š. m. vasario 16 d., 7 val. vakaro. Į ati-darymą pakviesti vysk. Vincentas Brizgys. Kas atliks meninę progra-mą dar nepaaiškėjo. 1977 m. gruodžio 26 d. komitetas buvo susirinkęs po-sėdžio, kuriame buvo priimta išlaidų sąmata. Paaiškėjo, kad dar trūksta apie du tūkstančius dolerių. Komite-tas dar prašo aukų to kilnaus darbo skolai apmokėti. Aukos priima visi komiteto nariai. Šimtininkų ir stam-besnių aukotojų pavarde bus įrašytos kambario lentoje.

A. L. B. Radijo Klubo pranešimas

Radijo Klubo pirm. inž. Vacys Ur-bonas praneša, kad "Lietuviško Bal-so" radijaus programų transliacijos laikas sekmadieniais nuo sausio 15 d. bus pastoviai transliuojama nuo 8:20 val. iki 9 val. ryto.

A. Sukauskas

nes jų laisvė pakenktų Rytų -Vakarų pusiausvyrai. O JAV vyriausybės tvirtinimas, kad Baltijos kraštų įjun-gimas į komunistinę Rusiją nepripa-žįstamas, yra žiaurus pasityčioji-mas iš lietuvių, latvių ir estų.

Du didieji... Jie vienas antram padeda, vienas antrą globoja, šelpia. Jie saugūs, nes dideli. O mažosios tautos - tik švininiai kareivėliai, ku-riuos galima padėti ten, kur patinka. Lietuviškas priežodis teisus: var-nas varnui akies nekerta.

Marijus B L Y N A S

LIETUVOS SENOVĖS IDOMYBĖS

6

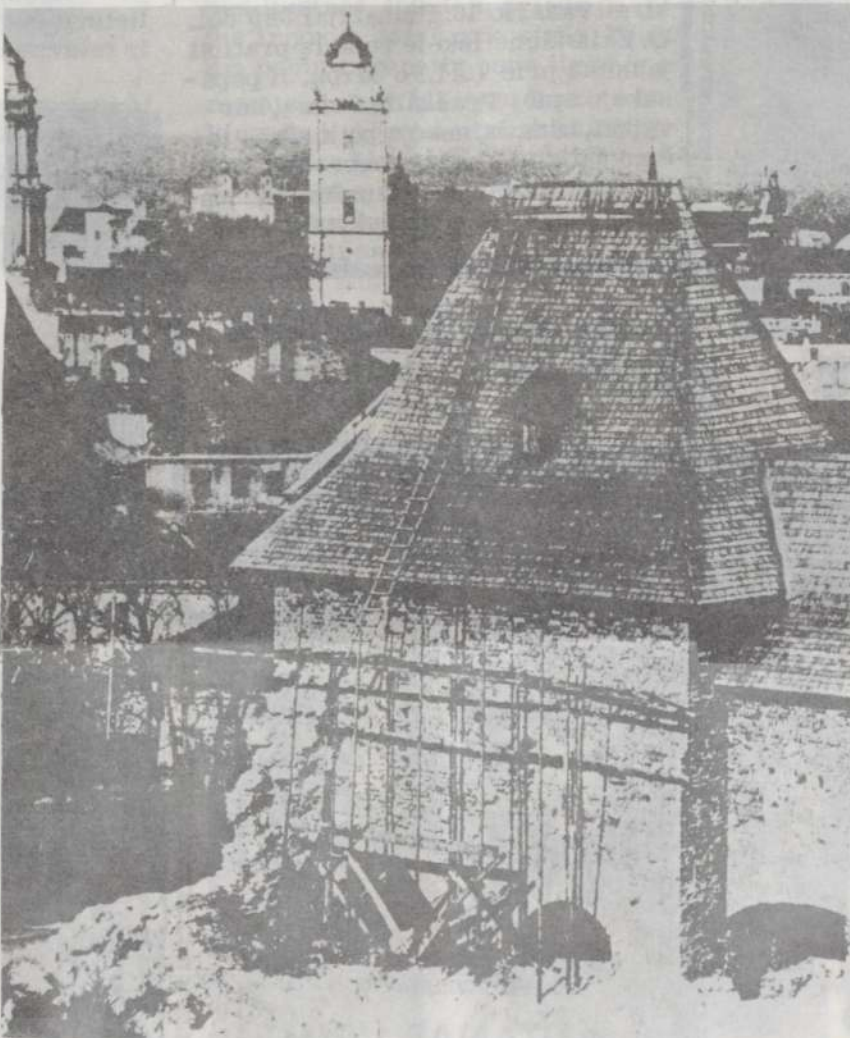
IV.
ATSTATYTASIS VILNIAUS BASTIONAS
"BOKŠTAS"

Gana tyliai, be didelio garsinimo, Vilniuje buvo atstatytas gynybinės sienos bastionas bei jo bokštas. Atrodo, jog nežiū-rint visų rusų trukdymų, lietuviai pamažu tęsė restauracijos darbus ir beveik juos užbaigė. Yra atstatytas pats "Bokšto" kalvos bokštas ir dalis iš jo einančio koridorių į pusiau po-žemines bastiono patalpas - pasagos formos "požemi".

Šis artilerijos fortas saugojo miesto gynybinę sieną Suba-čiaus vartų ruože. Statytas laike 1634-1648 metų numatant carų - Maskvos puolimus. Pasagos formos bastione stovėjo vienuolika patrankų, kurios galėjo šaudyti pro angas bastiono sienoje. Bastiono pasagos sienų storis - 3.5 metrų (11,5 pėdų). Patalpų (požemio) ilgis apie 100 metrų (330 pėdų), plotis 4 metrai (13,2 pėdų), aukštis - 5 m. (16,5 pėdų).

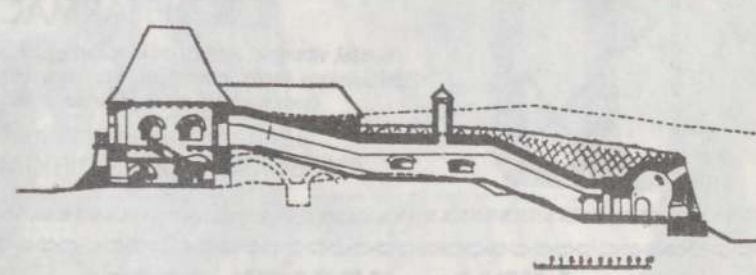
Bastionas buvo apgriautas laike Maskvos invazijos 1655 m ir kovose su rusais 1794 m.

Vilniaus artilerijos bastiono istorijoje įdomiausia yra tai, kad amžių slinkime buvo pamiršta jo tikroji paskirtis. Fortas tapo pamažu užpiltas žemėmis ir šiukšlėmis ir pavirto "po-žeminiu". Visi žinojo apie "Bokšto" kalvos požemius, bet niekas nesuprato jų pastatymo tikslo. Net tokia garsi Vilniaus praeities tyrinėtoja M. Lowmianska manė, kad tie požemiai yra senosios Kreivosios pilies liekanos. (Žiūr. "Wilno przed Najazdem Moskiewskim 1655 r.", Wilno 1929). Mūsų istorikas A. Šapoka manė, jog tie požemiai buvo koks nors gynybinės miesto sienos slaptas išėjimas. Jo knygoje "Senasis Vilnius" parašyta "Kas tai per urvai sunku pasakyti. Nėra abejonės, kad jie turėjo kažkokį ryšį su kalbamuosiu bokštu bei su visa miesto gynyimo sistema. Gal buvo kokie slapti išėjimai kito sienos pusėn, gal kas kita..." (Žiūr. "Sen. Vilnius", išl. New Yorke 1963 m.).

Atstatomas Vilniaus artilerijos bastiono "Bokšto" kalvoje bokštas. (1972 metų vaizdas).

Tiksliai istorikas M. Limanovskis teisingiausiai atspėjo tų "požemių" tikrąją prasmę, laikydamas juos buvusiu senoviniu fortu, statytu Vladislavo Vazos laikais (1632-1648). Jis netgi

"Bokšto" kalvos artilerijos bastionas, koridorius - tunelis ir bokštas (skersinis pjūvis).

tvirtino, kad gilioje senovėje ten buvo piliakalnis (Žiūr. M. Li-manovski "Najstrze Wilno").

1965-68 metų tyrinėjimai parodė, jog čia, Bokšto kalvoje, tik rai buvo senovės lietuvių piliakalnis. Buvo rastos senovinio pylimo, sutvirtinto rąstais, liekanos. Ši Bokštą ir "požemius" nuo carinių rusų okupantų gobšumo išsaugojo Vilniaus mies-to magistratas. Rusų biurokratai griovė Vilniaus miesto sieną daugiausia dėl noro pasipelnyti ir pasiimti sau pinigų už gau-tąją statybinių medžiagą: plytas, akmenis. Jie išgriovė visai gerus, tvirtus senovinius bokštus: Subačiaus, Trakų, Vilniaus vartus. Jie būtų sunaikinę ir Bokštą bei jo fortą, bet miesto Magistratas, tuos rusų biurokratų bei kyšininkų kėslus nujau-sdamas, sąmoningai išnuomavo visą Bokšto kalvą vienuolėms, kurios ten įsteigė vaikų prieglaudą. Išnuomavimo dokumentuo se, sudarytuose 1801 metais buvo reikalauja, kad vienuolės ne-naikintų nei bokšto griuvėsių nei požemių. Keista yra tik tai, kad to nesuprato nei istorikas L. Žytkowiczius nei niekas ki-tas, Leonid Žytkowicz, parašęs studiją apie "Ginamųjų Vil-niaus Sienų Nugriovimą" (Žiūr. vertimą su papildymais L. L. 1974 m.), visą Vilniaus senovės paminklų sunaikinimo kaltę vertė okupantams rusams ir Vilniaus Miesto Magistratui. Ver-tėjo komentaruose buvo parodyta, kad Magistratas priešinosi, tiksliai nieko negalėjo okupantų įsakymams padaryti. To, atrodo, visai neįvertino istorikas L. Žytkowicz. Tas klausimas nebuvo mūsų istorikų visai liestas ir būtų gera, kad kas nors iškel-tą mintį bei tezę bandytų plačiau panagrinėti.

(Bus daugiau)

18 "KUR GIMTOJI PADANGĖ, KUR PIRMOJI MEILĖ IR DAINA..."

Vacys PRŪSAS

Anais laikais buvo naudinga pasiklausti klausytis įvairiuose universitetuose, supažindinti su naujais dėstytojais ir taip plėsti mokslinį akiratį. Pavyzdžiui, Kazimieras Leonas Sapiega, baigęs Vilniaus universitetą buvo išvykęs studijuoti į Muencheną, 1621 m. jis studijavo Leipzigo, 1624 - Ingolštato, 1625 - Kelno ir Luveno universitetuose. 1628 m. -Bolonoj (Bologna), kur senojo universiteto archyvai tebeslepia nemažai senosios Lietuvos kultūrinių paslapčių.

ninkais, tokiais pat "ponais", bet ne baudžiaunininkais ir tvirtai jos įsika bino, o jų sūnūs dar kiekiaū ėmė skverbtis į mokslo šventoves, nors jų durys katalikams valstiečiams politiniams sumetimais buvo caro vyriausybės uždarytos. Bet jau 1918 m. išsiko vojus laisvę ir laisvai pilna krūtine alsuojant, Lietuvos jaunimas tūkstančiais užtvindė gimnazijas, universitetus, akademijas Lietuvoje ir užsienyje. Jų tarpe alutiškai nebuvo paskutinėje vietoje. Jų didokas skaičius mo

Grupė lietuvių Indianos valstijos Valparaiso universiteto studentų 1916m.

Lietuviai stdentai JAV.

J. A. Valstybėse, vien tik Indijanoje esančiame Valparaiso universitete 1905-1925 m. laikotarpyje mokėsi tūkstantis lietuvių. Tad Valparaiso universiteto auklėtiniai sudarė tų laikų išsimokslinusių Amerikos lietuvių pagrindinę jėgą, nes beveik 95% senosios lietuvių išeivijos "profesionalų" bei intelektualų kadra sudarė lietuviškas jaunimas, baigęs mokslus Valparaise. Jie aktyviai reikėsi įvairių idėjinių srovių žurnalistikoje, politinėje veikloje ir kitose srityse.

kėsi Vilniaus, Ukmergės, Utenos ir kitose gimnazijose bei Kauno universitete.

Vilniaus lietuvių gimnazijoje mokėsi Petras, Birutė ir Alena Vileišiai, adv. Jono Vileišio sūnus ir dukterys ir vyskupo Kuktos brolio vaikai - Jonas ir Onutė. Vilniuje besimokydami Kuktos gyveno prie gimnazijos įsteigtoje lietuviškoje bendrabutyje, kol Lenkijos okupacinė vyriausybė jų neišmetė į gatvę. Mėtyda mi mokinius iš Vilniaus lietuviško bendrabučio, Lenkijos kareiviai durtuvu perdūrė koją Onai Kuktaitei, kuri vėliau, besimokindama. Ukmergė

Ukmergės valdžios gimnazijos alutiškių mokinių vaidintojų grupė 1922 m. Pirmoje eilėje iš kairės: F. Sabaliauskas, St. Bražėnas, Guobis (karininkas), Šepetys ir V. Prūsas. Antroje eilėje: O. Kuktaite-Putnienė, A. Kazlas (advokatas), Tumaitė, Juodis (inžinierius, tragiškai žuvęs lėktuvo nelaimėje Kaune), S. Paužuolytė (ekonomistė mirusi Toronte, Kanadoje). Trečioje eilėje: Staiblys (akių gydytojas), Sabaliauskas (mokytojas), F. Petrauskas (miręs džioga, studentas), Siemaška (jūrininkas), J. Kukta (jėz. kunigas), Jočepys, Pr. Gaižutis (stat. inžinierius), J. Puodžius (mokytojas, su šeima išvežtas į Sibirą), A. Telksnys (mokytojas).

Jie daug prisidėjo ir atstatant nepriklausomą Lietuvą. Žinoma, buvo ir tų, kurie kenkė ir tebekenia.

Neprik. Lietuvos moksleivija.

1861-64 m. caro vyriausybei panaikinus baudžiavą visoje valstybėje ir Lietuvos-Lenkijos karalystėje, suteikus žmonėms žemės nuosavybę, jie pasijuto pilnateisiais žemės šeimininkais.

valdžios gimnazijoje, skundėsi kojos skausmais.

Ukmergės valdžios gimnazijoje besimokantis gerokas alutiškių būrys turėjo paprotį kiekvienais metais per Velykas atostogas surengti Alutėje vakarėlį su vaidinimu ir kokia nors paskaitėle. Tai buvo žymi alutiškių kultūrinė tautinė tradicija, gyventojų laukiama ir mėgiama.

Vietos komunistai kūrėjo savano-

rio karininko Černiausko brolių Pranaš, Stasį Bražėną ir jo brolių, buvusį Aluntos šaulių būrio vadą, apkrėtė kažkokia liga, nuo kurios jie staiga mirė. Jiems mirus, buvo iššauktas Utenos apskrities dr. Svila, kuris padarė skrodimą. Skrodimo daviniai nebuvo paskelbti ir liko nežinomi.

(Bus daugiau)

"LAISVOSIOS LIETUVOS"

Redakcijai.

Įdedu iškarpa apie Malėtų miestelį parašytą Vacio Prūsos. Yra malonu skaityti apie žinomas vietas, tik gaila, kad labai daug netikslumų.

Malėtų miestelį supa ne Siesarčio ežeras, bet Postavio ežeriukas, per kurį teka Siesarties upelis. Siesarties upės pradžia yra Siesarčio ežere, o gal dar toliau, nes Postavio, Siesarčio, Baltųjų ir Juodųjų Lakajų ežerų jungia upelis. Tarp Siesarčio ežero ir Baltųjų Lakajų ežero buvo maža užtvanka. Siesarčio ežere yra dvi salos, bet gyventojų ten nebuvo. Malėtiškiai ten nuvažiuodavo laiveliais "piknikauti".

Iki 1944 m. rudens Malėtuose nebuvo jokios gimnazijos ar kolegijos. Tame stilingame mūro pastate buvo

Politinių Veiksnių Užmojai...

(Atkelta iš 1 psl.)

kalbame, remdamiesi istorija, kad JAV nė vienai tautai laisvės neiškariavo, kad jos neiškovos ir mums. Tai tikrovė, kurios nematėme ir nesupratome seniau. Nuolatinis politinių veiksmų landžiojimas į JAV Kongresą ir prezidentūrą buvo tuščias, nieku neparemtas, išskyrus mūsų norą greičiau surasti didvyrį, kuris išdrįstų Jungtinių tautų organizacijoje ir Brežnevui Maskvoje pasakyti, kad Lietuva nori būti laisva ir nepriklausoma ir kad Rusija iš to krašto atsiimtų savo administraciją. Niekam neatėjo į galvą, kad tokių didvyrių šiandien nėra, kad niekas nesutiks savo ranka žarstyti komunistinės Rusijos žarijas.

Pamiršę buvome ir tai, kad Baltijos valstybės, Bulgariją, Čekoslovakiją, Lenkiją, Rumuniją, Rytų Vokietiją ir Vengriją atidavė prez. Rooseveltas komunistinei Rusijai sustiprinti, kitiems sąjungininkams neprieštaraujant. Tai buvo bausmė hitlerinei Vokietijai, kad ji buvo per stipri, ir karinės pusiausvyros nebebuvo tarp Rytų ir Vakarų. Tai pusiausvyrai atstatyti ir buvo paminėtos valstybės atiduotos komunistinei Rusijai. Tos naujosios pusiausvyros JAV vyriausybė neatsisakė ir dabar neketina atsisakyti. Tą faktą ne kartą patvirtino Valstybės departamentas.

Visa tai žinant, reikia suprasti ir priimti kaip faktą, kad jokios Kongreso rezolucijos, jokios Baltųjų rūmų kalbos ir pažadai dabartinės situacijos nepakeis.

Reikia persirikiuoti

Ir šiuo atveju mūsų politiniai veiksniai reikalingi. Tik jie turėtų pakeisti savo programas. Pakeisti ta prasme: mažiau pinigų išleisti kongresininkų lankymui ir vaišinimui, mažiau kelionių į Washingtoną, mažiau memorandumų ir kitų raštų, bet daugiau parūpinti geros informacinės spaudos svetimomis kalbomis, kad pasaulis mūsų nepamirštų ir Baltijos valstybių nelaikytų komunistinės Rusijos dalimi, o mūsų tautų - rusais. Reikia priminti, kad LB jau nuo 1972 m. tos naujos programos laikosi, išleisdama kasmet VIOLA TIONS, o šiuo metu rengia spaudai dvi didesnes knygas. VLIK irgi persirentuoja ir iš Eltos smulkių biuletenių kopija į moksline informacinę knygą anglų kalba. Tikėkime, kad ir ALT neatsiliks ir suras savo vietą ir darbą

šešių skyrių pradžios mokykla.

Malėtuose, viduryje miestelio, Vilniaus gatvėje, prieš gražius mūrinius dr. Jauniškio namus, mediniame pastate, buvo progimnazija. Šalia progimnazijos buvo ir pradžios mokykla. Kai buvo pastatyti ant kalniuko dailūs pastatai, ten buvo perkelta ir pradžios mokykla. Prie to stilingo mūrinio pastato nebuvo jokio parko, tik buvo pasodinti keli medeliai arti pradžios mokyklos.

Elektrinė sudegė 1938 metais. Tai buvo labai atmintinas įvykis malėtiškių gyvenime ir dar didesnis nuostolis. Vėliau reikėjo mokyti prie žibalinų lempų. Žydų "školas" buvo penkios: viena mūrinė ir 4 medinės. Malėtuose gyveno apie 1000 žydų. Žydų "školas" buvo arklų ir karvių turgavietėje, prie žydų kapinių ir prie gatvės vedančios į Ažubalių kaimą.

Vacys Prūsas, rašydamas apie miestelius, turėtų būti atsargesnis. Užtat aš, skaitydamas jo straipsnius "Kur Gimtoji Padangė..." seriją, galvoju skeptiškai ir apie kitų miestelių aprašymus. Niekaip negaliu suprasti, kodėl p. Prūsas tą neegzistavusią gimnaziją pavadino skliausteliuose dar ir kolegijos vardu.

A. Pumputis

Mintys Vasario 16-jai

P. ŽIČKUS

Lietuvos nepriklausomybės atstatymo paskelbimo - Vasario 16-sios minėjimuose per dešimtmečius dauguma kalbėtojų kartoja tas pačias mintis.

Pvz., jaunimo būrelis stoviniavo prie salės durų. Salėje kalbėtojas kartoją Lietuvos istorijos svarbesnius ir reikšmingesnius punktus. Vienas jaunuolis buvęs salėje tyliai smuko iš jos pro duris. Stovėję koridoriuje prie durų puolė prie jo su klaušimais: Ar jau prelegentas pasiekė Juodąją Jūrą? Kurioje vietoje jis dabar yra?

Aukščiau pasakyta yra tikrovė, o ne anekdotas. O ta tikrovė atbaido ne tik jaunimą, bet ir vyresnius nuoėjimo ir tokius minėjimus. Ir dar kita blogybė, kuri turi įtakos ir nesilankymą, tai pirminkaujančio sieksninis atidaromasis žodis. Kartais atidaromai kalba yra labai ilga, lygi paskaitai. Tokiais atsitikimais pasidaro dvi pagrindinės kalbos. Ir tai dažniausiai būna tais pačiais istorijos lapais.

Ko klausytojas pageidautų iš kalbetojo? Istorija visiem yra gerai žinoma ir jos kartoti nereikia. Pačios kalbos neturėtų būti ilgesnės kaip 30-40 minučių. O jose yra labai daug apie ką kalbėti. Šiandien pasaulis yra toks mažas, o jame yra tiek daug įvykių, kurie liečia visus, taigi ir mus bei mūsų pavergtą tautą.

Aną dieną teko klausytis dr. Aleksandro Štromo paskaitos. Jis prieš porą metų yra išvykęs iš Lietuvos ir dabar profesorijauja viename Anglijos universitete. Jis yra žydų kilmės ir Antano Sniečkaus išaugintas. Lietuvoje jis baigė teisės mokslus. Jam buvo atdaros durys į visą tenykštį gyvenimą ir jis labai gerai jį pažįsta. Kalbėdamas apie supūvusią Sovietų Sąjungos sistemą, jis lygino ją su buvusiomis kitų kraštų diktatūromis: Vokietijos, Italijos, Ispanijos, Portugalijos ir aiškino, kaip jos žlugo. Visų diktatūrų ateitis esanti panaši. Vienos išsilaiko kiek ilgiau, o kitos sugriūva greičiau. Supūvusi sovietinė diktatūra, kaip ir Portugalijos, galinti subirėti per vieną dieną. Žinoma, gali dar užstipėti ir kiek ilgiau, net porą dešimtų metų. Tačiau jos galas esąs matomas. Jis, pavyzdžiais įrodinėjo, kodėl ji subirės. Ir jis pats, kol buvęs jaunuolis, priklausęs komjaunimui. Tačiau, kada suaugęs ir pradėjęs galvoti, tada ir komunistų partiją jau nebestojęs. Kurie ir stojo ten į partiją, tai tik dėl geresnio duonos kasnio, bet ne iš idėjos. Taip esą per visą Sovietų Sąjungą. Ekonominė padėtis Sovietų Rusijos esanti labai bloga. Gana dažnai Sovietų Rusijoje vyksta riaušės, kurias malšinti siunčiami tankai ir net lėktuvai. Vienas pulkininkas, kuris turėjęs malšinti tokias riaušes viename Rusijos mieste, atsisakęs šaudyti į žmones ir pats nusisšovė. Tokiem įvykiams malšinti dabar naudojami aziatų daliniai. Visos pavergtos tautos laukiančios išsilaisvinimo, kuris esąs gal ir visai arti. Ragino palaikyti ryšį su savaisiais kraštais ir planuoti ateities Lietuvai gaires, nes ten tuo tarpu to dar žmonės negali daryti. Tačiau tautinis susipratimas ten esąs labai aukštas ir gyvas.

Čia tik vienas mažas kalbos pavyzdys. Naudojantis šių dienų žinių tarnybos nors ir ružavai nuspalvintų įvykių žiniomis, galima būti realiems ir matyti kur gyvenimas eina ir ką jis žada mūsų tautai. Iš to galima susidaryti ir kalbų pagrindą. Taip pat galima paieškoti būdų ir mūsų išeivių veiklai ir darbams, kaip lietuvių bės palaikymui, taip ir Lietuvos vardo garsinimui bei jos bylos pristatymui ne tik valstybių vadovams, bet ir visuomenei.

Taigi, temų yra labai gyvenimiškų ir labai daug. Tik reikia iš jų pasidaryti išvadas, kurios gali liesti ir mūsų pavergtą tautą ir net mus pačius išeivius.

Reikia nepamiršti, kad po kalbų visur yra ir meninė programa. Todėl su kalbomis nereikia užimti per daug laiko. O kalbos, kaip minėjom, turi būti aktualios, o ne istorijos kartojimas ir verkšlenimas.

Prancūzų komunistų partija paskelbė eisianti į kovo mėnesio rinkimus su savo atskira programa, nederinama su prancūzų socialistų partijos linija. Plyšys tarp tų dviejų partijų atsirado dėl planų, ką reikėtų Prancūzijos pramonėje nacionalizuoti, laimėjus valdžią.

Lietuvių Prekybos Rūmų nariai su svečiais klausosi programos Kalėdų švenčių proga.

Nuotraukų junginys V. Noreikos

ŽIEMA

Pusny pasviręs kryžius,
Vidury žiemos,
Berže smūtkelis rymo,
Ant žemės varganos.

Pro šalį eina žmogus,
Smūtkelis palydu,
Upely kloja ledas,
Kur stosi - ten slidu.

Smūtkelis saugo kelią,
Praeivį nuo vargų,
Sniegulės puošia šalį,
Užengia nuo skausmų.

Eglutės ir pušelės,
Pražydo snieguliu.
Ant tėviškės žemės,
Prie viešelių, kelių.

Balta žiemužė vieši,
Tėvynės laukuose,
Sniego pusnėmis dengias,
Ir tyli paslapčia.

Sutirps ledai upeliuos,
Pavasaris prašvis,
Žaibuose ir griauštinų,
Šalėlė mūs atgis.

Dairysis vyturėlis,
Artojo arime,
Mes saulė spindulėlių,
Tuščiame gimtame name.

Alb. Kašiubienė

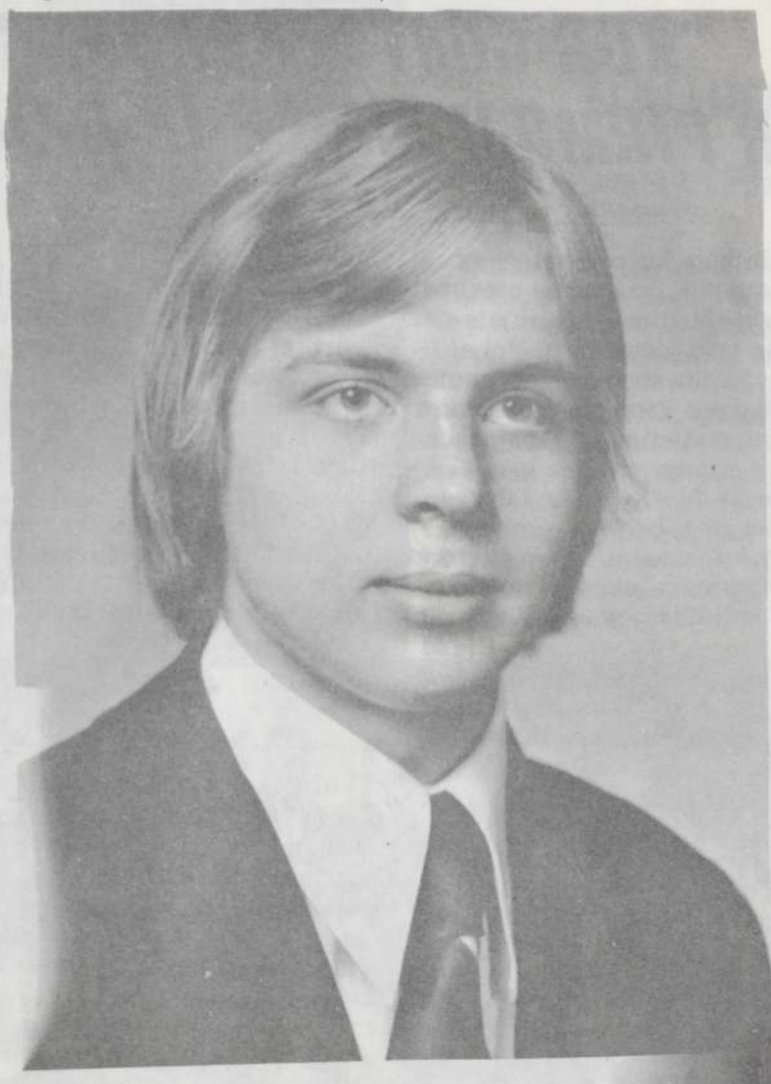
Nauji Metai su Jaunimu

Lietuvių Bendruomenės Bostono Apylinkės Jaunimo sekcijos vadovė, kurią sudaro: pirm. Daiva Izbickaitė ir kiti valdybos nariai: Gintaras Sabutis, Birutė Adomavičiūtė, Gintis Gavelis ir Valentinas Kurapka, surengė Naujųjų Metų sutikimą Park Plaza (buv. Statler) viešbutyje.

To sutikimo suorganizavimas nebuvo toks jau lengvas kaip iš šalies gali atrodyti. Reikėjo pasirašyti išpareigojančią sutartį su viešbučio administracija. Minimumas dalyvių turėjo būti 350. Tai labai rizikingas reikalas. Jeigu tiek nesusirinks, kas tada padengs išlaidas, nes mokėti vis tiek reikės. Tik akademinis jaunimas galėjo imtis tokios rizikos. Kita, nors rengėjai nesiskundė, bet mes žinome iš patirties, kad būna problemų su žmonių susodinimu. Kurie patys susiorganizuoja stalus, su tais nėra problemos, o kuriuos reikia sugrupuoti, su tais atsiranda ir problemos. Vienam nepatinka to veidas, kitam ano ir jie nenori matyti viens antro ir sėsti prie to paties stalo. Tačiau jaunimas ir šią problemą išsprendė labai tyliai ir gerai. Žinoma, jeigu tokių problemų buvo. Bet apie jas niekas negirdėjo.

Publika rinkosi į didžiulį laukiamąjį, kur vaishinosi punčiu ir šnekučiams. Apie 9 val. atsidarė Grand Ballroom didžioji salė. Abejuose salės galuose gražiai padengti ir papuošti stalai, o vidury erdvi šokiam. Aukštai švietė milžiniškos kristalinės liustros, spindėjo grindų parketas ir grojo geras orkestras. Dauguma ponų ir panelių buvo ilgomis sukniomis, o nemažai vyrų buvo su smokingais. Vyresniems tai priminė gerus laikus tėvynėje, o jaunimas galėjo džiaugtis naujove, atitruskus nuo šurkšnios kasdienybės.

Kai visi susirinko į salę, pirmininkė Daiva Izbickaitė trumpu žodžiu pasveikino susirinkusius ir palinkėjo gražiai pasilinksinti. Tada prasidėjo vaišės ir šokiai. Geras Ruby Newman orkestras visą laiką grojo val-

Jonas Bobelis baigė Lajolos universitetą, politinius mokslus. Diplomo įteikimas įvyko š. m. sausio 14 d. McCormick Pl., Chicagoje.

sus ir kitus šokius. Buvo miela, kad tai nebuvo džiuglių muzika. Solistas Norbertas Lingertaitis, orkestrui pri-
tariant, gražiai padainavo keletą lietuviškų vakarui tinkamų dainų.

Keletas sekundžių prieš dvyliką. Salė nutyla. Daiva Izbickaitė skaičiuoja: dešimt, devyni, aštuoni... trys... du... Pasigirsta šampano bonkų šūviai ir daina "Laimingų metų, ilgiau šių metų. Iš palubės paleidžiami šin-
tai balionų. Daiva Izbickaitė visus pasveikino su Naujaisiais metais ir palinkė, kad jie būtų džiaugsmingi ir laimingi.

Kodėl mes tiek daug rašome apie šį Naujųjų metų sutikimą? Tai todėl, kad jį rengė jaunimas, o prie jų jungėsi ir vyresnieji, kad jis praėjo labai gražioje ir kultūringoje formoje be jokių išsišokimų ir nepadauginta stipresnių stiklų. O juk seniau buvo gandas, kad lietuvių jaunimas neturi ribos išgerimui. Čia to nebuvo ir mes tuo savo jaunimu galime džiaugtis ir didžiulius.

Vasarį mėn. šis jaunimas žada rengti dailės parodą Bostono mieste kurią aplankys ir amerikiečiai. Turi ir daugiau planų, bet jau bus palieka-
ma naujai valdybai po būsimų rinkimų.

P. Ž.

Mūsų jaunieji kūrėjai - pianistas D. Smetona, solistė Pakalniškytė ir kompoz. D. Lapinskas.

Nuotrauka V. Noreikos

Lietuviukų pasirodymas Palmer Hause, Chicagoje. Vadovas muz. F. Strolia.

Nuotrauka M. Nagio

Vynuogių karalaitė Viltė Zubrickaitė su vynuogių karalium Ernie Reimer.

Putnamo seselių suruoštojo audinių ir medžio drožinių parodoje išstatytas J. Jasiūno kilimai.

Nuotrauka A. Plaušinaičio

Audros choro tautinių šokių grupė. Nuotrauka Lino Meilaus

Chicagos Mokslo ir Pramonės Muziejuje lietuviškai išpildo programą Kalėdų švenčių progą.

Nuotrauka M. Nagio

Kr. Donelaičio aukštesniosios mokyklos VI b. klasės mokiniai išpildo Kalėdų eglutės programą. Mokinį paruošė Danutė Bindokienė.

Nuotrauka V. Noreikos

PETRAS STRAVINSKAS

RAŠTAI
IR CREDO

PIRMA KNYGA

IR ŠVIESA IR TIESA

Turinys

Pratartis.....5

Pirma dalis

TAUTA IR VALSTYBĖ..... 11

Įvadinis paaiškinimas
Apie tautą ir valstybę apskritai
Apie mūsų tautą ir valstybę

Antra dalis

LIETUVYBĖ IR VALSTYBINGUMAS 25

Mūsų lietuviybė
Mūsų valstybingumas
Mūsų jaunimo valstybingumas

Trečia dalis

OKUPANTO VEIDAS 45

Bolševikų teroras ir sirenos
Bolševikų teroro technika
Despotų pasveikinimas
Agitpropas ir jo talkininkai
Bolševikų propaganda užsieniuose
Bolševikinė jaunimo indoktrinacija
Bolševikiniai jaunimo festivaliai
Veidmainiai ir apgaulės meisteriai

Ketvirta dalis

KOVA SU OKUPANTU..... 73

Kas vertas būti laisvas, 1975.II.6
Nepalūžime kovoje dėl tautos laisvės, 1975.VIII.14
Atgal iš aklagatvio, 1975.VIII.28

Penkta dalis

PASIMETIMAS LAISVĖS KOVOJE 79

Rezistencija, ar žaidimas kitų gyvybė? 1967.VIII.31
Sacharovo balsas ir mūsų atsiliepiamas, 1973.XI.3
Agitpropo laboratorija. . . , 1974.II.7

Šešta dalis

ATSAKOMYBĖ UŽ KOMUNIZMA 91

Atsakomybė už komunizmo mokslą
Atsakomybė už komunizmo paplitimą
Atsakomybė už komunizmo siautėjimus
Dėl Bažnyčios kaltinimų

Septinta dalis

LIETUVOS LAISVINIMO VEIKSNIAI 103

Nesusipratimai laisvinimo darbe, 1974.X.12
Veiksnių nesutarimai teisės šviesoje, 1974.I.14

Aštunta dalis

VLIKAS 111

Kas juos riša, 1968.VIII.29
Kokiais jausmais laukiame VLIKo Seimo, 1968.IX.7
VLIKo kelias į likvidaciją, 1975.III.6
Daugiau teisinio žinojimo ir politinės išminties,
1975.IX.10
Teisinė laisvinimo problematika ir VLIKo pamokslėliai,
1974.IV.24
Ne su VLIKu, bet už VLIKą, 1975.V.27

Devinta dalis

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ 129

Daug drąsos, bet maža išminties, 1968.II.24
JAV Lietuvių Bendruomenės reorganizacija, 1975.VI.7
Viskas galima, ko nuoširdžiai norima, 1975.VI.19
Kokios vienybės mums reikia, 1975.VII.17
Už taiką ir Bendruomenę sveiką, 1975.VII.5
Nupuolusio angelo nuodėmė, 1975.VIII.24

Dešimta dalis

SPAUDA 149

Kam tarnauja spauda
Mūsų spauda ir gyvenimas
Laikraštinių informacijos reikalų, 1968.V.9
Spaudos klausimais: keturių straipsnių apybraižos

Vienuolikta dalis

SPAUDOS ETIKA 161

Spaudos etikos klausimu, 1968.IV.25
Kur sąžinė?, 1969.XII.21
Kur einame?, 1969.....

KULTURINIS PUSLAPIS

PROF.ADOMAS VARNAS PRADĖJO 100-sius METUS

Naujųjų Metų dieną gimęs dailės veteranas Adomas Varnas sulaukė 99 metus amžiaus ir jau yra seniausias iš pasaulyje žinomų dailininkų.

Gimtadienio proga būrys kolegų dailininkų ir draugų aplankė sukakti vininką jo namuose. Prie šampano taurės buvo palinkėta sveikatos, ilgi gausių metų ir ateinančiais metais suruošti darbų parodą. Beje, jo praeitų metų darbas, "Senoji lietuvių so dyba", išstatytas tautine tema parodoje, buvo tuoju nupirktas.

Prof. Varnas savo šimtmetinei parodai ruošiasi. Jis taip pat tebesirūpina išleisti Lietuvos kryžių albumą. Nuo praeitos vasaros sirgulinio-

janti ponis Mariją Varnienę, be abejo, yra pats didžiausias profesoriaus rūpestis. Ponia Varnais rūpinasi - globoja Domė Petrutytė, p. Zujienė ir kitos ponios.

Sukaktuvininkas yra daug nusipelnęs Lietuvai ir savo tautai ne tik kaip dailininkas, bet ir kaip nenuilstąs visuomenininkas. Šiuo metu jis yra Čiurlionio galerijos, Inc. Garbės Pirmininkas ir Direktorius. Jis taip pat buvo vienas iš jos steigėjų ir Krikšto Tėvas. Lietuvių Dailininkų Sąjungoje Prof. Varnas dalyvauja nuo pat jos atsikūrimo šiame krašte.

D. A.

Vyskupas Vincentas BRIZGYS

Vyskupo V.Brizgio Pagerbimas

Jurgis JANUŠAITIS

Vyskupas Vincentas Brizgys praėjusiais metais atšventė savo penkiasdešimties metų kunigystės sukaktį. Lietuvių spauda ir didesnių kolonijų lietuvių šią sukaktį prasmingai paminėjo.

Tačiau lietuvių sostinėje, Chicagoje, didesnis Jo Kunigystės Aukštinis Jubiliejus iki šiol nebuvo suruoštas.

Uolūs visuomenininkai - Balfo pirmininkė Marija Rudienė ir inž. Antanas Rudis praėjusį rudenį ėmėsi iniciatyvos tokį minėjimą suruošti. Buvo sudarytas plataus masto įvairių lietuviškų organizacijų, jų atstovų ir pavienių asmenų - visuomenininkų komitetas. Buvo numatyta ir minėjimo data. Tačiau, staiga sunegalavus jubiliatui, minėjimas buvo atidėtas į šiuos metus ir jis įvyks sausio mėn. 22 d.

Minėjimas susidės iš trijų dalių. Sausio 22 d., sekmadienį, 2 val. po pietų Šv. Mergelės Marijos Gimimo lietuvių šventovėje, Marquette Parke, koncelebruotas Šv. Mišias atnašaus pats Jubiliatas.

Po pamaldų, 3 val. 30 min. Marijos aukštesniosios mokyklos salėje iškilminga akademija, kurios metu bus vieno kalbėtojo pagrindinis žodis, sveikinimai, meninė programa ir paties sukaktuvininko žodis.

Po akademijos, ten pat, kitoje salėje iškilminga vakarienė, 5 val. vak. Šio plataus masto akademija - minėjimu rūpinasi Minėjimo komitetas, kuriam vadovauja Marija Rudienė. Vicepirmininkai - dr. Leonas Kriaučiūnas ir inž. Antanas Rudis. Apieigomis bažnyčioje - klebonas kun. Antanas Zakarauskas, sekretoriai - Irena Sankutė ir Algirdas Pužauskas. Įždininkai - Pranas Povilaitis ir dr. Gediminas Balukas. Be to, buvo sudarytos specialios užduotims atlikti sveikinimų, kvietimų, svečių priėmimo, vakarienės, papuošimų, informacijos ir spausdinių komisijos.

Tad Chicago lietuvių plačioji visuomenė nuoširdžiai kviečiama gausiai dalyvauti vyskupo Vincento Brizgio kunigystės aukštinio jubiliejaus minėjime - pamaldose, akademijoje ir vakarienėje, ir palinkėti jubiliatui dar ilgus metus darbuotis Kristaus vynuogynė ir Lietuvių tikinčiųjų Bendruomenėje.

Sveikintojai pas dail. prof. Adomą Varną jam įkopus į 100-sius metus
Nuotrauka V. Noreikos

Dr. Vilijus STARASTA - VYDŪNAS buvo ne tik rašytojas, filosofas, bet ir muzikas, chorų vadovas. (Stovi viduryje).

Dvylikta dalis

TEISĖ IR TEISININKAI 171

Teisininkai savo valstybėje ir tremtyje, 1968.V.23
Lietuvos (valstybinė) tauta
Tautų apsisprendimo teisė
Nacionalinė valstybė
Kaip atsiranda demokratinė valstybė
Kas atstatė Lietuvos valstybę
Valstybės judėjimo įstatymas
Lietuvių tautos išsivystymas
Antireliginė propaganda teisės šviesojeMūsų teisinės kultūros klausimu, 1968.VIII.4
Dėl mūsų teisinės veiklos, 1968.XI.7

Baigiamasis žodis 209

Turiny praleista vertingi straipsniai.

Dailininko Vlado Žilijaus, neseniai atvykusio iš okupuotos Lietuvos, tapybos paroda. Buvo išstatyta 57 kūrinių.
Nuotrauka L. Tamošaičio

ŽMONĖS, NUOTYKIAI IR FAKTAI

"ŽUDIKŲ ESKADRONAS"

Kairieji ir komunistuojantieji palestiniečiai sudarė "žudikų eskadroną" Egipto prezidentui Anwar Sadat nužudyti. Reikalingas lėšas ir ginklus šiems žudikams parūpina Libija. Egipto prezidento apsaugos kariniai daliniai dabar gerokai sustiprinti.

ŠIŲ DIENŲ PAAUGLIŲ "DARBELIAI"

Amerikoje daugiausia nusikaltimų padaro paaugliai, vad. "teenagers", t. y. vaikai 16 - 18 ir net 20 metų. Bet mažesnieji, ypač mokyklų vaikai, kurie dar nepribrendę "šaukiams" kriminaliniams nuotykiams, užsiima mažesniais, bet visuomenei nuostolingais darbais - vandalizmu.

Štai vienas baurus pavyzdys iš Chicago priemiesčių kaimuose. Čia padaužos pridaro savo mokyklose. Per Kalėdų šventes, Arlington Heights ir Mt. Prospect mokyklose, 3 berniukščiai 11 - 14 metų amžiaus išdaužė visus mokyklų langus, sudaužė kėdais visus tualetų puodus ir prausyklas, apnaikino Xerox aparatą. Iš viso padarė apie 100,000 dolerių nuostolio. Nuo vandalų yra nukentėjęs kas trečias namas. Arlington Heights susidarė komitetas (Zero Vandalism Committee) su vandalais kovoti. Jo spaudžiama miestelio savivaldybė išleido potvarkį, kad sugautų vandalų, kurių kaltė įrodyta, tėvai ar globėjai turės sumokėti ne tik teismo paskirtas pabaudas, bet ir jų padarytus nuostolius.

Paprastai dauguma vaikų yra linkę ignoruoti ką sako vyresnieji - tėvai, mokytojai, policija ar patarėjai, bet koks nors vyresnis padauža.

PASAULIO LAISVI IR NELAISVI KRAŠTAI

Pagal New Yorke esančios "Freedom House" organizacijos politinę apžvalgą iš 4 bilijonų pasaulio gyventojų tiksliai 19 nuosavų laikomi vi - siškai laisvi. Kiti pusiau laisvi arba pavergti.

44 kraštų gyventojai laikomi gyvena laisvėje, 47 kraštų - pusiau laisvėje ir net 64 kraštų gyventojai neturi pilietinių teisių ir asmens laisvės. Į laisvųjų kraštų kategoriją pereinami metais įskaityti: Indija, Ispanija ir Džibuti valstybėlė. Šiuose kraštuose pernai įvyko parlamentiniai rinkimai ir įvesta arba gražinta demokratinė santvarka.

Į pusiau laisvųjų kraštų grupę įskaitytos 5 valstybės, kur gyventojams yra suteikta daugiau pilietinių teisių ir laisvės. Būtent: Sirija, Ghana, Kuvait, Malagasy respublika (buv. Madagaskaras) ir Nepal, kalnų valstybėlė.

8 kraštai, kur gyventojų pilietinės teisės suvaržytos, dabar priskirti prie nelaisvųjų kraštų grupės. Tie kraštai yra: Argentina, Jamaika, Etiopija, Burma, Congo, Malta, Ekvatorinė Gvinėja ir Angola.

KAIP GYVENTOJAI "TAUPO" NAFTĄ

Vienas federalinis komitetas, tyrinédamas naftos vartojimą, nustatė, jog pereitą, labai šaltą žiemą, kai de galų trūkumas buvo labai aštrus, JAV gyventojai vistiek neatsisakė nuo neabūtinų automobilių kelionių. Pačiomis šalčiausiomis savaitėmis automobilstai padarė kone 59 milijonus didesnių kaip 100 mylių kelionių. Apie pusę tų kelionių skaičiaus buvo apsilankymai pas gimines ir bičiulius. Atrodo, kad be griežtos kontrolės, be gazolino pirkimo kortelių įvedimo, amerikiečiai neapsės.

J. Vil.

SPAUDOJE IR GYVENIME Dėl Nuosavybių Floridoje

Eda BRAŽĖNIENĖ

Redaktorius paprašius, bandysiu bent trumpai paliesti kai kuriuos nuosavybės įsigijimo Floridoje klausimus. Savaime aišku, kad kiekvienas atvejis, ar bent gali būti skirtingas, ir todėl šiais klausimais galima kalbėti tik apskritai.

Yra teigiama, kad Florida ir Kalifornija turi pačius stipriausius Real Estate - nekilnojamo turto pirkimą - pardavimą tvarkančius įstatymus bei tuo besiverčiančių įstatygo personalo atsijojimą. Nežiūrint to ir visų profesinės etikos taisyklių, matomai būna gan įvairaus tų įstatymų ir etikos supratimo, ką liudija ir pasitaikę tos profesijos asmenų suspendavimai ir net profesinių leidimų atšaukimai. Todėl, kaip ir visur kitur, ką nors perkant, nežiūrint ekspertų patarimų, pats pirkėjas turi žiūrėti į prekę atviromis akimis.

Pirmiausia norisi įspėti skaitytojus, kad būtų ypač atsargūs pirkdami prašmatniai ir didelėmis išlaidomis reklamuojamus sklypus ateičius utopiniuose miestuose. Neperšienai teko pavažinėti gretimose apskrityse tokių miestų išgrįstais keliais, pro kurių grindinį, deja, jau senokai prasiakalusi žolė ir net medeliai, gi vietoje namų eilų - tik medžiai ir bruzgynai. Gal tie sklypai buvo parduoti sąžiningai, tikintis pramatyto augimo toje vietoje, tačiau ekonomijai pasikeitusiose vietose įsigyti sklypai ilgą laiką negalės būti nei parduoti investavimui atgauti, nei apsigyvenimui realiai panaudoti.

Taipogi nepamirština, jog čia esama ir daug žemų vietų, kuriose be brangaus lygio pakėlimo negalima statydintis namų, ir vasaros liūčių metu net prieiti neįmanoma. Todėl perkant iš nežinomų savininkų ar abejotinos vietose patartina žemę pamatyti vasaros lietaus perijodo metu. Pagrindinė taisyklė - niekad nepirk žemės prie kurios negali pats asmeniškai prieiti ir ant jos pastatyti koją.

Ūkininkavimu besidominantiems žinotina, jog Florida nėra tiksliai būty kompleksų, motelių ir kondominių mū valstybė, bet žymia dalimi žemės ūkio ir gyvulininkystės kraštas. Pvz. tokio Ft. Myers net artimuose užmiesčiuose jau yra sodybų su įvairaus brangumo gyvenamais namais, prie kurių matosi besiganančių arklių ir galvijų.

Dažnam naujam gyventojui kyla klausimas - statydintis naują namą, ar pirkti jau gyventą. Tai, žinoma, asmeninio skonio ir išskaičiavimo reikalas. Šiuo metu dar yra statybinių, kurie sugeba pasiūlyti naujus namus už palyginti prieinamą kainą, nors dažnai, medžiagoms ir darbo jėgai pabrangus, tenka spėti, jog kai kur gali nukentėti namų kokybė kainų konkurencijai atlaikyti. Antra vertus - jau gyventų namų kainų kilimas yra apstojes palyginus su jų staigiu kilimu prieš keletą metų. Tad ir senesnių namų rinkoje yra nemažas pasirinkimas. Tenka nurodyti, jog poilsui Floridon atsikėlę pensininkai, kurie statydinasi naujus namus, dažnai susiduria su daugiau darbo namams ir sklypui pilnai užbaigti, negu jų sveikata leidžia ir, be papildomų sklypo apsodinimo išlaidų, turi gerokai palaukti, kol jų pasodinti medeliai pagaliau suteikia pakankamai pavėsio poilsui atsisėsti. Taip pat reikia skirtytis su faktu, jog savlėtoje Floridoje apie sodybą apaugę medžiai yra žymi vėdinimo sistemos dalis. Jie pridengia namą nuo saulės spindulių ir tuomi sumažina kylančias išlaidas elektrai.

Čia daugiausia vyrauja cementinių blokų statyba, svarbiausia dėl me

Egiptas sustiprino savo prezidento Sadato apsaugą, nes Libijoje pradėtos organizuoti radikalių palestiniečių "žudikų komandos", kurių uždavinys - nužudyti Sadatą.

Du Rytų Europos komunistų vadai - Lenkijos Edward Gierek ir Vengrijos Janos Kadar abu laukia pakvietimo atvykti į Washingtoną.

džiagos prieinamumo. Šiaurėje vyrauja klaidinga nuomonė, jog mediniai namai čia veik neįmanomi išlaikyti dėl pietinių termiųjų drėgumo. Toli gražu taip nėra. Čia pilna senų ir net labai senų, medinių namų, kurie tvirtai tebestovi. Kaip ir visur namų medinės dalys, net ir cemento blokų namuose, ta prasme turi būti tikrinamos. Statybos kodai reikalauja preventyvinio statybos metodo namus apsaugoti nuo termiųjų ir žemės drėgmės pasekų. Gi termiųjų ar puvimo patikrinimo klausulė yra įprastine pirkimo-pardavimo sutarčių dalimi.

Perkant namus patartina pagalvoti ne tik apie gyvenimą juose, bet ir apie jų pardavimo galimybes ateityje. Tam žinotina zoniniai bei kitokie rajono pasikeitimai. Net brangiausias ir labai žavus namas pigių namų rajone neatneš atitinkamos kainos vėliau jį bandant parduoti.

Savaime aišku, jog be namo išvaizdos ir išplanavimo, žiūrėtina namo sienų ir lubų izoliavimo kokybės, šildymo ir vėdinimo sistemos kokybės, kas Floridoje turi ypač didelę reikšmę gyvenimo patogumui ir namo vertei. Vėdinimo - šildymo sistema nelygu sistemai: pasitaiko nepakankamo tonožo namo dydžiui ir arba labai pigiai medžiagą bei darbą taupančių paskirstymo sistemų.

Floridoje veikia nuosavybės pirkimo apdrauda - title insurance, kuria pirkėjui patartina pasinaudoti, ją, šalia nuosavybės istorijos (abstract), išreikalaujant iš pardavėjo, nebent kitaip susitariama. Šis draudimas užtikrina, kad pirkėjas atgaus iš draudimo bendrovės nuostolius (iki pirkimo kainos dydžio), jei ateityje iškil-

tų nesusipratimų dėl nuosavybės teisių.

Tiems, kurie domisi tik grynai investavimu į nekilnojamą turtą ar komercinę nuosavybę, išidėmėtina, kad Ft. Myers ir Lee County, prie Meksikos įlankos ir Caloosachatchee (Atlantą ir jūrą laivais jungiančios) upės rajonas vis tebėra vienas iš trijų sparčiausiai augančių apylinkių Amerikoje. Todėl čia normaliai galima tikėtis ir visokio nekilnojamo turto kainų pastovaus kilimo. Tačiau Ft. Myers apylinkės lietuviai norėtų turėti daugiau tautiečių, su kuriais galėtų pasidalyti nepaprastu, pusiau tropinės gamtos grožiu ir malonių klimatu. Šioje apie 130 mylių į pietus nuo Tamos apylinkėje, ypač arčiau vandens, daugelio nustebimui temperatūra laikosi gana pastoviai. Tik istoriniai nepaprastai šaltomis dienomis, kaip praėjusią žiemą, temperatūra viena ar dviem naktim nukrenta iki pašalimo, gi karščiausių vasarų metu nepakyla virš 96° ar 97° F. (Giliau į žemyną būna didesnis svyravimas).

Dėl to gali būti įdomu daugeliui, kurie išėję pensijon turi skaitytis su pragyvenimo brangumu, kad šiame rajone daug žmonių išgyvena ištisus metus be šaldymo ir be šildymo. Vasarą kartais panaudoja pūstuvus, gi žiemą, retomis vėsiosiomis naktimis, šiltesnius apklus, gi vakarais megstina šilumą. Tai, žinoma, reikalauja padeda apriboti šeimos biudžetą.

Redakcijos prierašas. Šio straipsnio autorė E. Bražėnienė, kaip ir jos vyras V. Bražėnas, yra "Laisvosios Lietuvos" bendradarbis. Ji aktyviai dirba kaip Realtor Associate nekilnojamo turto pirkimo-pardavimo biznyje ir yra įvairiai padėjusi lietuviams. Bražėnų adresas: Rt. 17, Box 95, Ft. Myers, Florida 33905. Tel. (813) 694-5779.

BRIGHTON BAKERY

2457 W. 46th Place, Chicago, Ill.

60632

Phone VI 7-1250

SKANIAUSIA DUONA IR KEPINIAI

ANTANAS IR NIJOLĖ MACKEVIČIAI
Savininkai

VLADO ANDRIJAUSKO

JAUKI UŽEIGA

Geriausias pasirinkimas pigiausiomis kainomis vietinių ir importuotų likerų ir kitų gėrimų. Draugiška aplinka.

2500 West 69-th St., Chicago, Ill. 60629.
TEL. 476-9092

SAVI-PAS SAVUS !

CONTINENTAL RESTAURANT

Genovaitė ir Jonas Malioriai

SVEIKAS LIETUVIŠKAS IR AMERIKONIŠKAS
NAMIE GAMINTAS MAISTAS
Greitas ir nandagus patarnavimas

3139 So. Halsted Str., Chicago, Ill. 60609 . Tel. 842-9559

Sea Lore Motel

10089 Gulf Blvd., Treasure Island, Florida 33706. Prie 75 kelio

Tel. (813) 360-7257

Nauji apartamentai, atskiri kambariai su visais virtuvės įrengimais, pavieniams asmenims ir su šeimomis. Šiluma ir oro vėsintuvai. Kiti mai, TV, gražus paplūdimys, laiveliai, gera žuvalvimi vieta, gražus vaizdas į Meksikos įlanką.

SAVININKAI:

STELLA ir ANTANAS
MINEIKIAI

LIETUVISKA APDRAUDŲ AGENTŲRA

Gyvybės, ligoninės, automobilų, baldų, namų ir visos kitos apdraudos - asmenims, profesionalams ir biznio įstaigoms. Laisvas pasirinkimas kompanijos ir apdraudos rūšies. Nemo-kamas patarnavimas ir informacija. Valstybės patvirtintos kainos. Smulkesnei informacijai gauti skambinkite, rašykite, užeikite:

JOŃ. S. KIRVAITIS

INTERSTATE INSURANCE AGENCY
6108 S. Ashland Ave. Chicago, Illinois 60636
Tel. WALbrook 5-5671

Taip atrodo gražus kurortinis miestas Ft. Myers, Florida.

A-I Meats

Prime & Choice Meats

Skaniausios lietuviškos šviežios ir rūkytos dešros. Delikatesų skyrius

Antanas PLIENIS

2433 West 69 th St., Chicago, Ill. 60629

Tel. 436 - 6888

Toronado Custom Coupe

Jei norite įsigyti naują 1977 Oldsmobile ar bet kurios kitos rūšies gerą vartotą automobilį, kreipkitės pas

Edmundą VENGIANSKĄ

Hollingshead Oldsmobile 5370 So. Western Avenue Chicago, Ill. 60609
Phone 476-7000

kuris, turėdamas ilgametį patirtimą automobilių prekyboje, patarnaus jums visuose auto mašinos pirkimo, apdraudos ir finansavimo reikaluose.

Darbo valandos nuo 9 v. r. iki 9 val. vak. Paminėjus šį skelbimą - tikėkitės specialios nuolaidos kainoje.

A. G. AUTO REBUILDERS

Čia automobiliai išlyginami ir nudažomi. Darbas atliekamas sąžiningai ir gerai, prityrusių darbininkų. Kainos nebrangios. Darbo valandos kasdien nuo 8 v. ryto iki 6 val. vak. Šeštadieniais nuo 8 v. r. iki 12 val. dienos.

SAVININKAS LIETUVIS

3522 West 63-rd. Str. Chicago Ill.

Tel. 776-5888

72 YEARS SERVING CHICAGOLAND

2212 WEST CERMAK ROAD CHICAGO, ILLINOIS 60608
PETER KAZANAUSKAS, President Phone: Virginia 7-7747

HOURS: Mon. Tue. Fri. 9-4 Thur. 9-8 Sat. 9-1

PASSBOOK SAVINGS...

the best way to save regularly!

5 1/4 %
a year

OUR SAVINGS CERTIFICATES

EARN UP TO

7 3/4 %

see us for HOME financing AT OUR LOW RATES

Svarstymai ir nuomonės

PAŽADĖSI, PATIEŠISI; NETESĖSI, NEGRIEŠISI

A.G. GRIGALIŪNAS

3

Liberalu laikomas laikraštis "fi-
losofas" Sidney Harris šitaip charak-
terizavo Kennedį: "Daugiau apgaulin-
gas nei kas kita, simpatiškas dvivei-
diškas jaunas vyras, kuris daug kal-
bėjo, bet mažai ką darė". Jei tai dar
būtų papildęs nemokšišku bei ne-
supratimu tarptautinių įvykių, nesu-
gebėjimu iš praeities veiksmų nu-
spėti ateities rutuliojimosi, tai vaiz-
das būtų dar pilnesnis.

Stiprios ir užplanuotos paramos
laisvųjų kubiečių invazijai į Castro
Kubą nutraukimo tiesioginis rezulta-
tas buvo Bay of Pigs fiasko. Pasėka
buvo dar didesnis Castro įsitvirtini-
mas ir jo pilnutinis įsijungimas į
Sovietų frontą. Laikinas Kruščevio
nepasisekimas įrengti raketą Ku-
boje Sovietų neatbaidė, tik kad priver-
tė juos dirbti kiek slaptėliau, ne taip
matomai. Šiandien Kuba turi raketų
leidimo lizdus – tik reikia įstatyti
pačias raketas – povandeninių laivų
tvirtoves ir pan. Šiandien, Maskvos
pavedimu, 50,000 kubiečių vyrų ka-
riuomenė veikia įvairiose Afrikos
Raudonojo Woodoo valstybėlėse. Ne-
reikia būti didžiuliu politiku, kad su
prasti ką tai reiškia ateičiai. Jei tam
nebus padarytas galas, tai Afrikos
kontinentas nebus juodas, bet raudon-
as. Rūdos, auksas, žibalas tekės į
Sovietų, o ne į laisvojo pasaulio aro-
dus. Visa tai bus galutinės pasekos
pirmojo Kennedy nuosprendžio nepa-
laikyti antikomunistinių kubiečių ban-
dymo ginklu nuversti Castro.

Atėjo Johnson'o laikai, Vietnamo
karas ir jo išvados.

Nežiūrint siunčiamų didžiulių pa-
jėgų, Vietnamo karas, galu gale, bu-
vo pralaimėtas. Visų pirma nebuvo
žinoma aiškiai ko norima atsiekti.
Ne buvo entuziazmo, o svarbiausia,
nebuvo noro laimėti. Kad tas karas
pareikalavo virš 50,000 jaunų aukų,
tai nebuvo svarbu. Ar nebuvo tvirti-
nama, kad ten iš viso karo metu žu-
vo mažiau, nei kad vienerių metų bė-
gyje žūsta automobilių katastrofose
pačiose JAV. Bent palyginimas!

Nu, toks vertinimas, tai jau ciniš-
kas. Tokio vertinimo pasekoje ir dē-

liai nenoro laimėti gavosi korupcija
ir demoralizacija tiek pačioje kariu-
menėje, tiek ir viduje. Visi prisime-
name studentų demonstracijas ir
riauses.

Dėliai klaidingo demokratijos su-
pratimo laisvai galėjo veikti visoks
raudonas gaivalas, pseudointelektu-
aliniai marksistai ir tokie aktyvis-
tai kaip Jane Fondos, Shirley McLai-
nes, Lillian Hellmanai, Ramsey Clar-
ckai ir kiti. Kaip sau norite, bet nie-
kur nebūtų paglostyti tokie individai,
kurie atvirai važinėjo pas priešą ir
jį garbino, o biauorojo savo lizdą, ku-
ris buvo gerai išpukuotas doleriukais.
Šitie asmenys čia buvo paskelbti esą
žmogaus laisvų ir taikos aktyvistai.
Buvo iškelti ant pedestalų. Mano ne-
mokiškoje galvosenoje tai buvo, pap-
rasčių paprasčiausi, išdavikai, kvie-
lingai, agitpropai. Jei Fonda už tą
veiklą nebuvo nubausta, tai kam rei-
kėjo kalinti japonų žinomą Tokio Ro-
žės vardą, kuri II Pas. karo metu per
Tokio radiją ragino amerikiečių ka-
rius nekovoti prieš japonus? Gal tai
dėl to, kad japonų dirbo savo tautos
labui ir buvo neturtinga, o Fonda biau-
rinu, išdavinėjo savo kraštą ir buvo
miljonierė? Keista tokia demokrati-
ja.

Užėjo Nixon'o era. Ne tiek mus
tiesioginiai liečia ką jis ir jo tarp-
tautinės politikos guru ir genijus
Kissinger'is veikė Azijoje, Artimuose
Rytuose ir kitur, bet jų propagos
moji, vadinamoji, detente su Sovietų
Sąjunga, tai jau kita kalba. Tos deten-
tės pasekoje gavome Helsinkį.

Helsinkio sutartyje įrašytos žmo-
gaus teisių klauzulės nėra paseka
Amerikos politikų veiklos. Kissinge-
ris buvo joms griežtai priešingas.
Važinėdamas po Maskvą žadėjo, kad
tos klauzulės bus išbrauktos ar vi-
siškai praskiestos. Kad tos klauzu-
lės išliko, garbė tenka kitoms Nato
valstybėms. Jos griežtai pareikalavę
kad, jei jau Sovietams atiduodama
Rytų Europa, tai kad bent individai
gautų kiek daugiau laisvų ir tos lai-
sės būtų užgarantuotos. Nato pasita-
rimuose, 13 balsų prieš 1, žmogaus

teisių punktai buvo įrašyti į Helsin-
kio sutartį. Tas vienas balsas prieš,
kaip jau tikriausiai supratote, buvo
JAV balsas. Taip vargšai Nixonas,
Fordas, Kissingeris buvo priversti
stoti už žmogaus teises diktatorinių
se kraštuose.

Atsimenate triukšmą, kuris kilo,
kai per Carterio-Fordo TV debatus,
kai, žurnalisto paklaustas, Fordas
aiškiai pareiškė, kad Rytų Europos
tautos nesantios Sovietų įtakoje, kad
Sovietai jų nedominuoja, neokupuoja.
Toks pasamoningas lapsus linguae
viską aiškiai pasakė; mes buvome
parduoti. Jokie vesleni aiškinimai, at-
siprašinėjimai, raštai ir panašiai,
fakto nepakeitė. Kvailiausiam pasida-
rė aišku, kad Pabaltės Valstybės ati-
duotos. Aišku, jos negalėjo būti Sovie-
tų okupuotos jei jos yra Sovietų Impe-
rijos teritorija. Jei Pabaltijis okupuos
tas, tai, reiškia, ir Maskva yra oku-
puota, o tai ar ne absurdas?

Tat dar kartą klausiu: kam mus
mulkinti?

O, taip, yra Prezidento, State De-
partamento, senatorių ir kongresma-
nų raštai ir pasisakymai, kad Pabal-
tijos okupacija nepripažįstama, kad
Pabaltijo Valstybės būsiančios lais-
vos ir t.t., ir t.t. Jei gerbiamieji
kongresmanai ir senatoriai nepripa-
žįsta Pabaltijo Valstybių okupacijos,
tai kam, pirmoje vietoje, ratifikavo
Helsinkio sutartį? Atseit, arba mes
kvaili ir nieko nesuprantame, arba
jie kvaili. Jeigu, bet gi, jie nekvaili,
tai tuomet, gerbiamieji, jie yra hipo-
kritai ir melagiai.

Atrodo, kad visi tie raštai ir posa-
kiaai yra skirti jų pačių rinkiminėms
apygardoms. Ten, kur daug balsuoto-
jų yra pabaltiečių kilmės ir jų balsai
svarūs p.p. kongresmanų ir senato-
rių perrinkimui, tai Pabaltija yra o-
kupauta, bet būsianti išlaisvinta. Kad
taip gali būti tikrumoje, rodo eilė pa-
vyzdžių. Ar Illinois senatorius Percy
nėra pabaltiečių draugas? Aišku,
kad taip. Itin Illinois, kur pabaltiečių
daug. Bet ten, kur jų labai mažai, kaip
pvz. Floridoje, tai tas pats senatorius
kalba kitu balsu, kaip tai palyginamai
ne taip seniai kolega Vyt. S., L. L. Mi-
mi korespondentas, aiškiai parodė.

Yra raštai ir pasisakymai. Jie net
yra pacituoti kai kuriuose lietuviškuose
se laikraščiuose, ALT biuleteniuose
ir t.t. Kaip puiku! Ir kaip plačiai jie
yra pasklidę! Visa JAV visuomenė
juos žino, cituoja, komentuoja. Bent
taip atrodo, kai pasiklausai mūsų
"veiksmų" kalbų tokiuose, pasaulį su-
drebinančiuose, įvykiuose, kaip kad
paskutinis VLIK seimas – o gal tik
"seimas" St. Petersburg, Floridoje.
Visa didžioji spauda plėšėsi, kad tik
gautų kokį sparnuotą pareiškimą ku-
rio nors visų 36 atstovų į Seimą ar
nario masinės, 40 asmenų, plačiosios
visuomenės sekusios to seimo darbus.
Ponai, ar tai yra rimtai, ar tai tik
juokų darbas.

O jei taip, sakykite, VLIK, ALT,
PLB ir kitos, vadinamos, didžiosios

Sąryšyje su Simo Kudirkos filmu, dedame vergų stovyklos nuotrauką. Panašioj stovykloj ir Simas Kudirka išvargo beveik keturius metus. Filmą bus rodomas per televizijos kanalą 2, š.m. sausio 23 d. 8-10 val. vak.

nusių organizacijos susidėjusios iš-
leisčių anglų kalba leidinį, pvz. PAŽA-
DAI IR FAKTAI pavadinimu? Šitame
leidinyje būtų idėti visi svarbesnieji
Prezidentų, State Departamento, sena-
torių, kongresmanų ir t.t. laiškai mu-
sų veiksmams, o taip pat ir pasisaky-
mai. Visi tie pareiškimai privalėtų
būti atitinkamai pakomentuoti, kad vi-
si aiškiai matytų kas buvo žadėta ir
kas, faktiškai, padaryta: Teheranas,
Jalta, Potsdamas, Helsinkis, Belgra-
das ir t.t. Šitas leidinys turėtų būti
didelio tiražo, sakykime, 100,000 egz.
nebūtinai liuksusinis, galėtų būti ir
popieriniais viršeliais ir ne ant kreid-
inio popieriaus. Jis turėtų būti VEL-
TUI išsiuntinėtas į Baltuosius Rūmus
ir jų sekretoriatui – gal graži pabal-
tiečių delegacija asmeniškai įteiktų
po egzempliorių p. Prezidentui ir jo
kabineto nariams, senatoriams, kong-
resmanams, visų Valstijų legisla-
toriams, radijo ir TV stotims, didie-
siems dienraščiams ir magazinams,
universitetams ir mokykloms, biob-
liotekoms, žiniomis veikėjams,
intelektualams, rašytojams ir t.t.

Toks leidinys galėtų būti lyg veid-

J. Burkaus DVI NAUJOS KNYGOS:

"Du dvasinių būtybių pasauliai" – vienas gerųjų ir kitas blogųjų
angelų ir žmonių pasauliai, 444 psl. \$ 8.50. "Teresė Neumanaitė"
II–ji dalis išeis 1978 m. pradžioje, \$ 5.00. Šios knygos yra kiekvie-
nam labai naudingos. Abi knygos \$ 13.50. Užsakyti: Sūduva, 809
Ramble St., Hot Springs, Ark. 71901.

Namų, sklypų įsigijimo, bei kitais investavimo reikalais
PIETVAKARIŲ FLORIDOJE mielai patarnaus Eda BRAŽĖNIENĖ.

Kreiptis: EDA BRAZENAS
REALTOR-ASSOCIATE

Ben. L. Cunliff, Jr., Realtor, 4839 Palm Beach Blvd., Ft. Myers,
Fla. 33905. Tel: (813) 694-2168 įstaigoje, 694-5779 namie.

INTERNATIONAL MEAT MARKET
RŪKYTOS DESROS IR SKILANDŽIAI

PETE BURKAUSKAS

2913 West 63-rd Street,
Chicago, Ill. 60629

Tel. 436-4337
Mon. - Sat 9-6

"RAMUNĖ"

DELIKATESŲ KRAUTUVĖ IR
RESTORANAS

Čia yra: lietuviškų knygų, gaidų, plokštelių ir kitų lietuviškų
kūrinių, kurių kitur vargiai gausite. Prašome įsitikinti.
Savininkai: Ona Konkulevičienė ir Bronius Zabuka
2547 W. 69 th St., Chicago, Ill. 60629. Tel. 925 - 4254

NAUJA LIETUVIŠKA RADIO PROGRAMA

"LIETUVOS AIDAI"

Veda Kazė BRAZDŽIONYTĖ

Veikia savaitgaliais:

Penktadieniais 9:30 - 10:00 val. vak.

AM -1490, iš WOPA stot.

Šeštadieniais 8:00 - 10:00 val. vak.

FM - 106.3, iš WLNK stot.

Adresas: 2646 West 71-st St.

Chicago, Ill. 60629. Tel. 778-5374.

BRUNO KEPYKLA

3339 So Litanica Ave

Chicago, Ill. 60608 Tel. CL 4-6376

Sav. Bruno MACIANSKIS

Čia rasite skaniausiai pagamintą:
pyragaičius iš stambių kvietinių
miltų, įvairių pyragų, tortų, taip pat
naują ragaiši išdaigintų kviečių ir
įvairios duonos.

Kas valgo Bruno duoną,
Visad žydi kaip agurka!

PHONE VI 7 - 9327

CALIFORNIA SUPER SERVICE

GENERAL REPAIR WORK - ROAD SERVICE

K. E. RINGIS

Prop.

4824 So. CALIFORNIA AVE.
CHICAGO ILLINOIS 60632

DR. FRANK PLECKAS

OPTOMETRISTAS

Kalba lietuviškai

2618 West 71-st Str., Chicago, Ill.
60629

Tel. 737-5149

Tikrina akis, Pritaiko akinius
ir "contact lenses".
Valandos pagal susitarimą.
Trečiadieniais uždaryta.

Didžiausias kaifu
pasirinkimas

pas vienintelį
lietuvių kulininką
Chicagoje

NORMANA
BURŠTEINA

Tel. 263-5826
(įstaigos) ir
677-8489
(buto)

185 North Wabash Avenue
2nd Floor Chicago, Ill. 60601

5 1/4% Passbook Savings
All accounts com-
pounded daily -
paid quarterly

7 3/4%
4 Years Savings
Certificate
(Minimum \$5,000)

MIDLAND taup. ir skol. b-vė turi skyrius šiose vietovėse:
8929 So. Harlem Ave., Bridgeview, Ill. 60455; 4040 Archer
Ave., Chicago, Ill. 60632 ir 2657 West 69-th St. Chicago, Ill.
60629.

Nuo
1914 metų

Midland Savings aptar-
nėje taupymo ir namų
paskolų reikalus visos mū-
ry apylinkės. Dėkojame
Jums už mūsų parodytą
patikėjimą. Mes nori-
me būti Jums naudingi
ir ateityje.

MIDLAND
SAVINGS

F
r
a
n
k

Z
O
G
A
S

P
r
e
s
i
d
e
n
t

APDRAUDŲ AGENTŪRA

NUO 16 IKI 80 METŲ

APDRAUDŽIAM VAIRUOTOJŲ AUTOMOBILIUS PATOGIOMIS MĖNESINĖMIS IŠSİMOKĖJIMO SĄLYGOMIS

APDRAUSKITE SAVO TURŲ-INVESTAVIMĄ "HOME OWNERS POLICY". IŠRŪPINAME VISUS KITUS APDRAUDIMUS PER TVIRTAS APDRAUDŲ B-VES. SAŽININGAI PATARNA UJAME VISAIŠ NAMŲ PIRKIMO IR PARDAVIMO REIKALAIŠ.

JUOZAS BACEVIČIUS

BELL REALTY & BACE INS. AGENCY

6455 So. Kedzie Ave., Chicago, Ill. 60629. TEL. PR-8-2233
Valandos kasdien 9-8 val. vak. Šešt. sekm. 9-4 val.

Laisvoji Lietuva

2618 West 71st Str., Chicago, Ill. 60629
Tel. 476-3371 ir 839-5531

Kas iz kur

MIELI SKAITYTOJAI,

Inflacija liečia visas sritis, viskas brangsta. Pabrangus popieriui, pašto patarnavimui ir spausdinimui, esame priversti L. L. prenumeratą pakelti 2 doleriais, todėl LAISVOSIOS LIETUVOS prenumerata nuo 1978 m. sausio 1 dienos metams bus 10 dol. Atskiro numerio kainą 50 centų. Mes tikimės, kad L. L. skaitytojai ir rėmėjai supras mūsų padėtį.

Mūsų skaitytojai sveikino su Naujaisiais Metais ir ta pačia proga au-

kojo:

Anicetas Garbačiauskas, Chicago 45.
Gediminas J. Rakauskas, svečias iš Australijos 40.
Domas Žiogas, Delhi, Ont. 25.
Gen. Daukanto Jūrų šauliai B. L. P. T. "Krivulės" klubo valdyba per p. Pocių 25.
Antanas Tveras, Chicago 15.
Juožas Aukštaitis, Canada 15.
Maria Delta, Chicago 15.
Alfonas Pimpė, Chicago 10.
Muz. Iz. Vasyliūnas, Somerville 10.
Stasys Juškus, Chicago 10.
H. Suvaizdis, Cicero 10.
B. V. Ohio 10.
Liet. Paštinių Sąjunga 10.
Alex Kasper, Chicago 10.
Česys Šadeika, Michigan 8.
E. Karalevičius, Australia 6.
A. Satkauskas, Oakville 5.
Antanas Rimkus, Chicago 5.
Antanas Sereika, Chicago 5.
Rose Mačernis " 5.
Mikas Klimas, Thompson 5.
Povilas Sirgėdas, Cicero 5.
Povilas Malžinskas, Los Angeles 5.
S. Petrusis, Omaha 5.
Anna Naujokaitis, New Lisbon 5.
Antanas Ciplys, Indiana 5.
Juožas Jakštys, St. Petersburg 5.
A. Gegužės, Ohio 5.

Ada Zemaitaitienė, Chicago 5.
J. Palubinskas, Chicago 5.
Karolis Dabulevičius, Chicago 5.
Petras Gailiūnas, Brooklyn 5.
Petras Petrušaitis, Racine 5.
Stasė Paliakienė, Chicago 5.
E. Litvinas, Chicago 4.

Po 2 dol. auکوjo:

E. Ribokienė, K. Šiaudinis, St. Ra-
čiukaitis, St. Baniulis ir J. Macėnas.
Visiems nuoširdžiausiai dėkojame už sveikinimus ir aukas.

BŪSIMOS KNYGOS REIKALU

Liet. Moterų Klubų Federacija leidžia knygą apie lietuves akademikas gimusias prieš 1905 revoliucinius metus ir prasmingai pasitarnavusias savo kraštui.
Knyga istorinio pobūdžio, pilna kruopščiai surinktų žinių apie aukštąjį mokslą baigusias moteris, patarnaus visiems, kurie rašys mokslines studijas lietuvių kultūros istorijos srityje.
Kad neliktų užmiršta nė viena anų laikų lietuvių - akademikė, prašau visas gimusias prieš 1905 m. atsiliepti. Daug jų yra pasimirusių, tad prašau jų gimines ar pažįstamas, turinčias biografinės medžiagos, ar fotografijų, visą tai siųsti knygos autoriui J. Narūnei, 421 Collins Ave., apt. 9, Miami Beach, Fla. 33139, U.S.A.

GERAS BŪDAS PADIDINTI L. L. PRENUMERATĄ

Šį patriotinį laikraštį yra kiekvieno lietuvių pareiga skaityti, prenumeruoti ir duoti susipažinti savo kaimynui, draugui, giminėms. Jie paskaitę, laikraštį įvertino už spaudinamus patriotinius straipsnius, už griežtą pasisakymą prieš Lietuvos okupantą Sovietų Sąjungą ir prieš visokius okupanto pataikūnus ir "tiltų statytojus". K. Jonušas tapo ne tik L. L. skaitytoju ir simpatiku, bet pr. metų švenčių proga padavė man vieną metų prenumeratos pinigų ir prašė Laisvąją Lietuvą užsakyti jo sūnui Virgautui Jonušui.

Kostui Jonušui apsigyvenus mano bute, daviau jam paskaityti ir susipažinti su L. L. laikraščiu. Jis keletą egzempliorių Laisvosios Lietuvos paskaitęs, laikraštį įvertino už spaudinamus patriotinius straipsnius, už griežtą pasisakymą prieš Lietuvos okupantą Sovietų Sąjungą ir prieš visokius okupanto pataikūnus ir "tiltų statytojus". K. Jonušas tapo ne tik L. L. skaitytoju ir simpatiku, bet pr. metų švenčių proga padavė man vieną metų prenumeratos pinigų ir prašė Laisvąją Lietuvą užsakyti jo sūnui Virgautui Jonušui.

Laisvoji Lietuva kaip tik yra geriausia dovana švenčių proga užsakyti savo draugui, kaimynui ir giminėi. Tokiu būdu kaip tik bus galima padidinti L. L. prenumeratą.

Virgautui Jonušui linkiu tapti nuo latiniu Laisvosios Lietuvos skaitytoju ir prenumeratorium.

J. Šarapnickas
St. Catherine, Ont.

Solistas Algirdas Brazis atlieka programą, akompanuojant jo žmonai Aldonai. Jo pagerbimas įvyks š. m. vasario 5 d. 4:30 val. p.p. Martiniq-ue restorane, kurį rengia Lietuvos Vyčiai.

Dėl rezervacijų skambinti telefonais: John G. Evans 737-8600, Irena Sankus 582-6300 ir Vincent Samaš-
kai 521-4558.

Auka 15 dol. asmeniui.

LAISVOSIOS LIETUVOS Knygų Leidykla

L. L. skaitytojams, užsisakiusiems visus mūsų leidinius ir prisituntusiems \$ 25,-, gauna žemiau nurodytas knygas. Už pavienes knygas gauna 25% nuolaidos. Užsakymus siųsti "Laisvosios Lietuvos" adresu: 2618 West 71st Str., Chicago, Illinois 60629.

1. PROF. A. VOLDEMARIO RAŠTAI	-	\$ 15.00
2. V. Bražėnas SAMOKSLAS PRIEŠ ŽMONIJĄ	-	\$ 2.50
3. J. Gliuda AITVARAI IR GIRIA	-	\$ 4.50
4. A. Kairys ISTIKIMOJI ŽOLĖ	-	\$ 4.00
5. A. Baronas VĖJAS LEKIA LYGUMA	-	\$ 4.00
6. B. Kemežaitė SUDEVI! AŠ IŠEINU...	-	\$ 4.50

Siunčiu \$ 10 metinei prenumeratai ir prašau siųsti Laisvąją Lietuvą:

Pavardė
Nr., gatvė ir miestas Zona
Valst.
Prašau siųsti susipažinimui
KUPONAS: prašau mane išskirti ir užpildžius, pasiųsti L. L. Admin.
Atlikti

ŠALFAS S-Gos KREIPIMASIS

Pasaulio Lietuvių Dienos 1978 m. Toronte, Kanadoje, kurių programoj, kaip atskira dalimi yra Pasaulio Lietuvių Sporto Žaidynės 60-mečiui nuo Lietuvos nepriklausomybės atstatymo ir 40-mečiui nuo I-sios Tautinės Lietuvos Olimpiados sukačių, įpareigoja Centro valdybą tarti šiuos žodžius, išplaukiančius iš užsibrėžtų uždavinių atsakomumo.

Būdami pavergtos Lietuvos vaikai, privalome tėvynei aukoti ir atiduoti viską, kas ten yra užgniaužta, nuolat persekiojama ir naikinama. Sportinė veikla yra pažabota komunistinio judėjimo tikslams, kur sporto organizacijų ir paskirų sportininkų individualus pasireiškimas tautinė ar asmens laisvės srityje yra sukaustytas. Jaunuomenės pirmieji žingsniai nužymėti antireligijinių auklėjimu, o sportiniai, - lietuvių laimėtų pergalų nuvertinimu, viską perkošiama raudonojo režimo "garbin-gumui" kelti. Tarptautinis Lietuvos vardas išjungtas iš pasaulinės sporto šeimos. Fizinis auklėjimas ir lavinimas, skiepijant jaunimui komunistinę ideologiją, visiškai sutryptas, o varžybinių lietuvių iškilmą ir ryžtingumą teršia rusiško sukto apraiškos, nustumiant lietuvių iš laimėtų pozicijų užnugarin.

Naujieji 1978 metai tesuriša mūsų išeivijos gausią talką ir paramą Pasaulio Lietuvių Sporto Žaidymų pravedimui, o plati ir jaunatvišku vitališkumu sportinė ŠALFAS-gos šeima, jos rėmėjai ir visi sportinės veiklos žadintojai, kreipkime kruopščių ir sąžiningą pasirošimą Žaidynėms kur mūsų tauris ir pilnas sportinio išauklėjimo ir tautinės savigarbos žingsnis spindėtų išeivijos sp. siekių kilnumui ugdyti.

ŠALFAS-gos Centro Valdybė

UŽGAVENIŲ KARNAVALAS - MARDI GRAS

Įvyks š. m. sausio 28 d., šeštadienį, 6:30 val. vak., Jaunimo centre, 5620 So. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636.

Gražūs kostiumai ir kaukės bus premijuotos specialiai sudarytos jūry komisijos. Skiriamos 5 pinigines premijos ir organizacijų dovanos.

Kaukių paradas prasidės 10 val. vak. didžiojoje salėje. Parada tvarko Algis Modestas (776-5383). Bus įvairi programa. Šokiams gros du orkestrai. Veiks užkandinės, barai, lošimo namai ir kitos pramogos.

Visi kviečiami dalyvauti varžybose ir atsilankyti į šį didžiausį renginį. Bilietai gaunami pas organizacijų narius ir prie įėjimo. Įėjimo auka 5 dol. asmeniui.

Dalyvauja šios organizacijos: Chicago lietuvių opera, Chicago Neolituanai, Cicero liet. medžiotojų ir meškeriojų klubas, Illinois lietuvių gydytojų moterų pagalbinis vienetas, studentai ateitininkai, skautai, Prezidento Smetonos jūrų būdžių ir Nerijos tunto gintarių igulos Jaunimo choras VAIVA, L. B. Gage Parko apylinkė.

Kviečia organizacijų jungtinis Komitetas

Spaudos Balius

Liet. Žurn. S-gos rengiamas tradicinis žurnalistų Spaudos Balius įvyks sausio 21 d., šeštadienį, 7 val. vak. Martiniq-ue salėje, 2500 W. 94 Place, Evergreen Parke. Auka 17.50 dol. asmeniui. Bilietus galima gauti "Paramoje" pas J. Janušaitį.

Visi kviečiami dalyvauti.

Sausio 31 d. Amerikoje pasibaigia įstatymas, kuris buvo prailgines bedarbiams mokamos bedarbių kompensacijos laiką. Jei jis nebus pratęstas, bedarbiai vėl gaus kompensaciją 39 savaites, o ne 52.

PAKLAIDOS ATITAIŠYMAS

Pereitame L. L. numeryje kr. inicialais pasirašytoje korespondencijoje apie Kr. Donelaičio lituanistinės mokyklos kalėdines iškilmes per mano neapsižiūrėjimą atsirado apgailėtina paklaida.

Buvo atspausdinta: "Yra džiugu matyti, jog ne tik šios mokyklos, bet ir kitų mokyklų klases užpildo daugumoje jau čia gimusių, arba vystyk luose ir Lietuvos tėvų atvežti vaikai".

Turi būti: "... mokyklų klases užpildo dauguma jau čia gimusių arba su vystyklais iš Lietuvos išvykusių tėvų vaikai". J. Vil.

Detroito Žinios

1977 m. gruodžio 18 d. Jūrų šaulių "Švyturys" kuopa Lietuvių namuose buvo suruošusi kultūrinę popietę. Dr. Vytautas Majauskas skaitė paskaitą "Kas pavojingiau, šakutė ar ginklas", kurioje kalbėjo apie širdį ir širdžių ligas. Paskaitininkas pabrėžė, kad visos ligos dažniausia ateina nuo nutukimo. Nutukimui sumažinti jis patarė kontroliuoti maistą ir laikytis dietos. Paskaita buvo turininga ir įdomi. Klausytojų eilėse daugiausia buvo "Švyturio" ir St. Butkaus šaulių kuopų šauliai. Po paskaitos dr. J. Majauskas atsakinėjo į klausimus.

Toliau buvo skirstomos dovanos. Vito Jewer's rankinis laikrodis teko Povilui Čekui, Antaninos Jonynienės šiaudimukų paveikslas - O. ir J. Ribinskams, Antaninos Jonynienės vaza - Juozui Pauliui. Pinigines dovanas laimėjo: 100 dol. Helen Mallen Chamberlainio kepyklos savininkė. 200 dol. Ona Pusdešrienė.

Išdalinus dovanas sesės švyturietės visus pavaišino kavute ir pyra, gaidžiais. Už paskaitą ir visiems atsilankiusiems padėjo kuopos pirmininkas Alfa Šukys.

Bendros Kūčios

Jūrų šaulių "Švyturio" kuopos moterų sekcijos šaulės gruodžio 24 d. šv. Antano parapijos patalpose suruošė Kūčias, kuriose dalyvavo gražus būrelis kuopos šaulių ir svečių. Kuopos pirmininkas Alfa Šukys trumpu žodžiu pasveikino svečius ir pamėnė, kad šauliai šių švenčių metu jungiasi į vieną didelę šeimą kartu valgyti Kūčių vakariene. Kuopos kapelionas kun. K. Simaitis sukalbėjo maldą. Laužydami plotkeles vieni kitiems linkėjo "Linksmų Kalėdų švenčių". Gerosios šeimininkės buvo apkrovusios stalus įvairiais Kūčių patiekalais. Angelė Šukienė padėkavo Antano Skirkos eilėraščių "Tėvynės ilgesys", o Sofija Sirutienė - "Ant Punės kalno ties Nemunu". Juozas Kinčius savo ir parapijos aukų rinkėjų vardu kvietė ateinančiais metais būti duosnesniems ir daugiau remti parapiją.

Naujųjų Metų Sutikimas

Dariaus-Girėno klubo ir Lietuvių namų d-jos suruoštas Naujųjų Metų sutikimas buvo linksmas ir labai gražiai praėjo. Laikrodžio rodyklei slenkant prie 12 val., scenoje pasirodė šių draugijų pirmininkas Edvardas Milkauskas ir pasveikino svečius su Naujaisiais Metais, o Rimo Kaspučio "Romantikos" orkestrui grojant, visi dalyviai sugiedojo Lietuvos Himną. Po to, visi pakėlė šampano taures ir vieni kitiems linkėjo "Laimingų Naujųjų Metų". Dalyviai vaišinosi ir šoko iki paryčio. Rimo Kaspučio orkestras daugiausia grojo lietuviškus šokius dėlto jis mėgstamas.

Tikrai buvo linksmas Naujųjų Metų sutikimas. A.G-s

KOMUNISTŲ SUSIKIRTIMAS

Kambodiečiai ir vietnamiečiai nekenčia vieni kitų jau daug šimtų metų. Galima sakyti, tos dvi tautos yra tradiciniai priešai. Nežiūrint, kad abi valstybės komunistinės, tarp jų vyksta aršūs karas. Vietnamas, kuriame Amerikos kariuomenė paliko milijonų vertės ginklų, įtikinančiai mūša Kambodiją. Vietnamo karo žygiu vadovauja jau anksčiau prieš prancūzus ir prieš amerikiečius pagarbės generolas Vo Nguyen Giap. Vietnamas į mūšį metė virš aštuonių divizijų kariuomenės. Kambodiečiai daugiausia ginasi partizaniniais būriais.

Daug svarbesnė detalė karo yra ta, kad Vietnamą remia Sovietų Sąjunga, o Kambodiją daugiau remia Kinija, nors, sakoma, kinų vadai nemėgsta Kambodijos partijos linijos ir kai kurių vadų.

TURKIJOS VYRIAUSYBĖ

Po Turkijos rinkimų ir premjero postą vėl pateko Ecevit, jau anksčiau buvęs premjeras, kuris pasiuntė turkų kariuomenę į Kipro salą. Ecevitą buvo premjeru ir pernai iki liepos mėnesio, kai jį pakeitė Demirelis. Tie du premjerai keičia vienas kitą jau nuo 1975 m.

Šį kartą Ecevitą laimėjo, kai iš jo konkurento partijos pas jį perbėgo 13 parlamento narių. Turkijos ekonominė ir politinė padėtis yra sunki. Nereikėtų nustebti, jei į valdžią vėl grįžtų Demirelis.

LENKAS VERTĖJAS

Prezidento Carterio apsilankymą Lenkijoje šiek tiek pagadino jaunas lenkų kalbos "žinovas" iš New Yorko

Simas Kudirkas, sąryšys su pagaminu filmu "The Defection of Simas Kudirka", garsina Lietuvos vardą ir žmonių kančias amerikiečių visuomenėje. Šis filmas bus rodomas sausio 23 d. kanale 2, nuo 8-10 val. vak.

SIMO KUDIRKOS FILMAS

Š. m. sausio 23 d. per CBS televizijos tinklą (kanalas 2) bus rodomas nuo 8 iki 10 val. vak. (Chicago laiku) filmas apie Simą Kudirką. Be to bus atspausdinta 200,000 egzempliorių to filmo teksto ir išdalinta Chicago ir artimesnių apylinkių aukštesnių mokyklų auklėtiniais. Šią informaciją suteikė CBS televizijos stotis, kur buvo pakviesta apie 200 Chicago laikraštininkų, televizijos, radijo darbuotojų bei kitų parinktų žmonių. Buvo minima baisi perspaudų už geležinės uždangos, nežmoniškų gyvenimo sąlygų ir pažymėjo, kad laisvajam pasauliui norima parodyti prievartos sunkumus.

Kalbėjo CBS atstovas, Allstate draudos atstovas, kuris pažymėjo, kad jie šį projektą finansavo, o taip pat ir "Sun-Times" atstovas priminė, kad jų laikraštis sausio 17 d. išsiuntinė Simo Kudirkos filmo scenarijų aukšt. mokyklų mokiniams.

Chicago meras Bilandis sausio 23 dieną paskelbė, kaip "Reading Awareness" diena.

Drauge su CBS filmo programa taip pat ir skaitymo programoje dalyvaus dar 22 miestų televizijos: Baltimoras, Bostonas, Clevelandas, Dallas, Hartfordas, Houstonas, Kansas City, Milwaukee, Minneapolis, Philadelphia, Pittsburghas, San Francisco, Seattle, St. Louis, Tampas, Washingtonas, D. C. ir kit.

Filmas buvo susuktas Portsmouth, N. H. apylinkėse. Jį pagamino Jozak bendrovė Paramount skyriui. Pagrindinį - Kudirkos vaidmenį atlieka Alan Arkin. "Vigilant" laivo komandieriaus - Richard Jordan, rusų laivo kapitonas - Donald Pleasence, o Kudirkos žmoną - Shirley Knight. Filmas išpudingas.

Steven Seymour, apie 300 Lenkijos aukštųjų pareigūnų su partijos vadu Gierke priešakyje pasitiko Amerikos prezidentą Carterį. Šis pareiškė atvykęs patirti lenkų tautos troškimą ateičiai. Vertėjas išvertė, esą Carteris atvyko, nes jis geidžia lenkų. Kai Carteris pasakė, kad jis šį rytą išvyko iš Amerikos, Vertėjas išvertė, kad prezidentas paliko Ameriką visam laikui. Kai Carteris pagyrė lenkų labai gerbiama "trečiojo gegužės" konstituciją, vertėjo sakinius tą konstituciją beveik išjuokė. Be to, vertėjas ne tik kalbėjo lenkų ausiai žinomą ir nekenčiamą rusišką akcentą, bet net į kelis sakinius įdėjo rusiškus žodžius. Po šitokio pasirodymo Seymour likus Lenkijoje laiką vertė tik iš lenkų kalbos į anglų. O kai prezidento žmona aplankė kardinolą Wyszyński, jiems vertėju buvo prezidento patarėjas Brzezinski.

Parengimai Bostone

Sausio 24 d. Kultūros klubo susirinkimas. Prelegentė Jūrašienė.

Vasario 19 d. Lietuvos nepriklausomybės sukakties minėjimas.

Kovo 5 d. Baltijos ir Žalgirio tautų tradicinė Kaziuko mugė.

Kovo 12 d. Anglijos Baltų D-jos koncertas.

Balandžio 2 d. Laisvės Varpo pavasarinis koncertas.